

JUSTITSMINISTERIET

1. UDKAST

Betænkning om farlige hunde

Delbetænkning afgivet af
Justitsministeriets Udvalg om hunde

INDHOLDSFORTEGNELSE

KAPITEL 1. INDLEDNING	3
1.1. UDVALGETS NEDSÆTTELSE OG KOMMISSORIUM	3
1.2. UDVALGETS SAMMENSÆTNING	5
1.3. UDVALGETS ARBEJDE	5
1.4. DELBETÆNKNINGEN OPBYGNING OG INDHOLD	5
KAPITEL 2. SAMMENFATNING AF UDVALGETS OVERVEJELSER OG FORSLAG	5
KAPITEL 3. GÆLDENDE RET OM FARLIGE HUNDE	6
3.1. DEN HISTORISKE UDVIKLING	6
3.2. GÆLDENDE RET	13
3.2.1. Besidderbegrebet	13
3.2.2. Pligt til agtpågivenhed (hundelovens § 6, stk. 1)	14
3.2.3. Pålæg om snor og/eller mundkurv eller afgørelse om affivning (hundelovens § 6, stk. 2)	15
3.2.4. Pålæg om snor/mundkurv i andre tilfælde (hundelovens § 6, stk. 3)	16
3.2.5. Affivning som følge af manglende overholde af pålæg (hundelovens § 6, stk. 4)	17
3.2.6. Overflytning af hunden til en anden politikreds (hundelovens § 6, stk. 6)	17
3.2.7. Pålæg i forbindelse med salg m.v. af hunden til en anden person	17
3.2.8. Hundesagkyndig undersøgelse (hundelovens § 6 a)	18
3.2.9. Pensionsanbringelse (hundelovens § 6 b)	20
3.2.10. Klageadgang (hundelovens § 6 c)	21
3.2.11. Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af loven (hundelovens § 12 og § 12 a)	22
3.2.11.1. Bøde	22
3.2.11.2. Frakendelse af retten til at beskæftige sig personligt med hunde	23
3.2.12. Andre relevante bestemmelser i hundeloven	24
3.2.12.1. Mærkning og registrering af hunde (hundelovens § 1)	24
3.2.12.2. Krav om snor (hundelovens § 3)	27
3.2.13.3. Erstatning (hundelovens § 8)	31
KAPITEL 4. UDENLANDSK RET OM FARLIGE HUNDE	32
4.1. SVERIGE	32
4.2. NORGE	39
4.3. FINLAND	42
4.4. STORBRIANNIEN	42
4.5. TYSKLAND	43
4.6. NEDERLANDENE	44
4.7. FRANKRIG	45
4.8. ITALIEN	48
4.9. SPANIEN	48
KAPITEL 5. PROBLEMETS OMFANG OG KARAKTER	53
5.1. FARLIGE HUNDE	53
5.2. ANTALLET AF SKADER MV.	64
KAPITEL 6. GENERELLE OVERVEJELSER OM LOVREGULERING MV.	66
KAPITEL 7. UDVALGETS OVERVEJELSER	66
7.1. RACE- OG TYPEBESTEMT REGULERING	66
7.2. UDVIDELSE AF POLITIETS MULIGHEDER FOR AT GRIBE IND OVER FOR FARLIGE HUNDE	66
7.3. ANDRE TILTAG	66
KAPITEL 8. UDVALGETS LOVUDKAST MED BEMÆRKNINGER	66
BILAG	66

Kapitel 1. Indledning

1.1. Udvalgets nedsættelse og kommissorium

Ved kommissorium af 22. februar 2009 nedsatte Justitsministeriet et udvalg om hunde. Udvalgets kommissorium lyder således:

"1. I de senere år er det blevet stadig mere udbredt at holde hunde, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som "kamp- eller muskelhunde". Ifølge Dansk Kennel Klub findes der ca. 20.000 af disse hunde i Danmark. Dansk Hunderegister har gennem de seneste 5 år også registreret en stigning i antallet af nogle af de hunderacer, der fra naturens hånd siges at have en lidt "kortere hunte" end andre hunde, og hvor måden hunden avles og opdrættes på, og måden den efterfølgende håndteres på af besidderen, er afgørende for, om hunden bliver aggressiv og virker truende eller måske ender med at gå til angreb på andre dyr eller mennesker.

Regeringen ændrede allerede i 2003 hundeloven med bl.a. det formål at udvide politiets muligheder for at gribe ind over for hunde, der - uanset race - har vist sig at være farlige for deres omgivelser, eller som har vist tegn på at kunne være farlige eller skræmmende, men som endnu ikke har forvoldt skade.

Der har imidlertid i den senere tid – navnlig med udgangspunkt i konkrete sager – på ny været debat om de farlige hunde. Der stilles således nu fra flere sider spørgsmål ved, om den gældende lovgivning på området er tilstrækkelig. Spørgsmålet om farlige hunde har også været drøftet i Folketinget bl.a. i forbindelse med forslag til folketingsbeslutning om muskelhundetegn (B 62 af 21. februar 2008).

Hertil kommer, at flere af bestemmelserne i den oprindelige hundelov, der trådte i kraft den 1. januar 1938, i dag ikke forekommer tidssvarende. Det gælder f.eks. den meget detaljerede bestemmelse i hundeloven om, hvornår besidderen af en hund er forpligtet til at føre hunden i snor, herunder f.eks. den del af bestemmelsen, der skelner mellem, om hunden holdes i en stor eller mindre by.

2. Som følge af det anførte finder Justitsministeriet, at der kan være behov for en samlet gennemgang af lovens regler.

Der kan således bl.a. være grund til at overveje, om der er behov for yderligere tiltag i forhold til hunde, der kan være farlige for omgivelserne, og i givet fald hvilke tiltag der vil kunne være egnede. I den forbindelse kan der bl.a. være behov for at overveje, om der kan være anledning til at præcisere eller udbygge hundelovens regler om politiets mulighed for at gribe ind over for farlige hunde. Der har også været rejst spørgsmål om, hvorvidt der eventuelt kan være anledning til i visse tilfælde at stille uddannelseskra-
v til hundeejere.

Endvidere kan det være relevant at overveje, om reglerne om mærkning og registrering af hunde er fuldt ud tidssvarende.

Herudover kan det bl.a. overvejes, om det vil være en fordel i et vist omfang at udvide det gældende krav om, i hvilke tilfælde hunde skal føres i snor.

Som et andet spørgsmål kan nævnes, at det over for Justitsministeriet er oplyst, at flere hundeklubber tilbyder forsvars- og beskyttelsestræning af hunde. I nogle tilfælde skal denne form for træning have medført, at en del af hundene er blevet frustrerede og aggressive over for mennesker. Der kan derfor også være anledning til at overveje, hvorvidt der bør fastsættes nærmere regler for denne form for træning.

Endelig kan det nævnes, at der bl.a. også kan være anledning til at overveje om det strafniveau, der gælder for overtrædelse af hundelovens forskellige bestemmelser, i alle tilfælde er passende, eller om der kan være behov for tilpasning af strafniveauet.

3. På den anførte baggrund har Justitsministeriet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang af hundeloven med henblik på at overveje, i hvilket omfang der kan være behov for ændringer i loven. I det omfang udvalget finder, at der er behov for lovændringer, anmodes udvalget om at udarbejde udkast til lovbestemmelser.

Det forudsættes, at udvalget som grundlag for sine overvejelser i fornødent omfang indhenter oplysninger om retsstillingen og erfaringerne i andre lande, herunder i de øvrige nordiske lande.

Udvalget skal så vidt muligt færdiggøre sit arbejde i løbet af 2010.

4. Udvalgets sammensætning:

Udvalgets formand: Landsdommer NN (udpeges af Justitsministeriet).

Udvalget sammensættes i øvrigt således:

- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dansk Kennel Klub
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Danmarks civile Hundeførerforening
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dyrenes Beskyttelse
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Dyreværnsrådet
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Den Danske Dyrlægeforening
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Rigsadvokaten
- 1 medlem udpeget efter indstilling fra Rigspolitiet
- 1 medlem fra Justitsministeriet

Udvalget kan efter behov indhente udtalelser og afholde møder med berørte myndigheder og organisationer mv., der ikke er repræsenteret i udvalget.

Udvalgets sekretariatsfunktion varetages af Justitsministeriet."

Ved brev af 7. maj 2009 anmodede Justitsministeriet - set i lyset af den intensiverede debat om farlige hunde - navnlig med udgangspunkt i konkrete sager om hundeeoverfald - udvalget om så vidt muligt at afgive en delbetænkning om farlige hunde inden udgangen af 2009, således at der kan tages et eventuelt lovgivningsinitiativ i begyndelsen af 2010.

1.2. Udvalgets sammensætning

Udvalget om hunde har ved afgivelse af denne delbetænkning haft følgende sammensætning:

Landsdommer Jens Kruse Mikkelsen, Østre Landsret (formand)

Kommunikationskonsulent Vibeke Knudsen, Dansk Kennel Klub

Forretningsfører Hans Tonsborg, Danmarks civile Hundeførerforening

Dyrlæge Jens Svenningsen, Dyrenes Beskyttelse

Dyrlæge Ingeborg Mølbak, Dyreværnsrådet

Dyrlæge Pernille Elisa Hansen, Den Danske Dyrlægeforening

Rigsadvokatassessor Pernille Langermann-Nielsen, Rigsadvokaten

Afdelingschef Birgit Kleis, Rigspolitiet

Kontorchef Cristina A. Gulisano, Justitsministeriet

Fuldmægtig Michelle Argir, Justitsministeriet (sekretær)

1.3. Udvalgets arbejde

Udvalget påbegyndte sit arbejde i maj 2009 og har holdt i alt [...] møder.

Der har på et enkelt/flere møder været inviteret eksterne foredragsholdere på udvalgte faglige områder, hvor udvalget har fundet det hensigtsmæssigt med yderligere ekspertise til at supplere diskussionen.

[...]

1.4. Delbetænkningen opbygning og indhold

Delbetænkningen indeholder...

Kapitel 2. Sammenfatning af udvalgets overvejelser og forslag

[...]

Kapitel 3. Gældende ret om farlige hunde

3.1. Den historiske udvikling

Der har siden 1815 været regler om hunde. Disse regler vedrørte primært hundetegn, hundeafgift samt erstatning for skader forårsaget af hunde. Den første egentlige hundelov trådte i kraft den 1. januar 1938 (lov nr. 164 af 18. maj 1937 om hunde). Samtidig ophævedes lov nr. 127 af 18. april 1925 om hundeafgift samt om straf og erstatning for skade forårsaget af hunde, jf. hundelovens § 13.

Forslag til lov om hunde blev fremsat i Landstinget den 11. november 1936 af daværende justitsminister Steincke. Af bemærkningerne til lovforslaget (Rigsdagstidende 1936-37, Tillæg A, spalte 2783) som af justitsministerens fremlæggelsestale (Rigsdagstidende 1936-37, spalte 103 ff.) fremgik det, at baggrunden for lovforslaget var, at der i de senere år var blevet et stigende antal klager over, at løsgående hunde, navnlig schæferhunde og dobbermanpinchere, havde overfaldet og skambidt vildt og husdyr og i enkelte tilfælde også børn. Klagerne havde indtrængende henstillet, at der blev truffet effektive foranstaltninger imod overfaldene enten ved at indføre et forbud mod at holde hund af de pågældende og beslægtede racer eller ved påbud om, at sådanne hunde skal føres i snor uden for forsvarlig indhegning.

Efter Justitsministeriets opfattelse forelå der imidlertid på daværende tidspunkt ikke tilstrækkelig grund til at indføre et forbud mod visse hunderacer, herunder schæferhunde og dobbermanpinchere og krydsninger af disse racer. Af bemærkningerne fremgår i den forbindelse bl.a. følgende:

".....har vist sig, at langt de fleste af de Overfald, der er opklaret, skyldes Køtere og Bastarder, og at de få Overfald, der skyldes Racehunde, har været fordelt på alle store Hunderacer, de mindre Racer endda ikke undtaget. Hermed stemmer også Erfaringerne fra Norge, hvor Odelstinget efter Indstilling fra Stortingets Justitskomité saavel i 1930 som i 1931 undlod at fremme et af Regeringen fremsat Forslag til Lov om farlige Hunde, indeholdende Forbud mod at holde Schæferhunde, Dobbermanpinchere eller Krydsninger af disse Racer. Henlæggelsen motiveredes navnlig med, at andre Hunderacer, F.Eks. Rothweilere, Bulldogge, Boksere, Newfoundlandere, Sct. Bernhardshunde, Leonbergere, skotske Faarehunde m fl. heller ikke er ufarlige, og at Hunde af de førstnævnte Hunderacer, saafremt de er ordentligt dresseret, er til saa stor Nytte, at en Udryddelse ikke er paa sin Plads. Erfaringerne fra Danmark synes at gaa ud paa, at Schæferhunde under Dressur er særligt egnede som Politihunde, Vagthunde og Førerhunde for Blinde og Invalidider, medens de under mindre kyndigt Tilsyn kan blive overordentligt glubske og rovdyragtige". (Rigsdagstidende 1936-37, Tillæg A, spalte 2785).

Ved lovændringen indførtes bl.a. regler om anmeldelsespligt, hundeafgift, pligt til at føre sin hund i

snor eller have fuldt herredømme over den, erstatning for skade forvoldt af en hund og om foranstaltninger mod farlige hunde. Flere af disse bestemmelser er fortsat gældende ret i dag.

Ved lov nr. 194 af 12. juni 1962 ændredes hundeloven igen. Ændringen havde bl.a. som hovedformål at dæmme op for omstørende hundes skadevoldende virksomhed. Det fremgår i den forbindelse bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget, at Justitsministeriet havde modtaget en række henvendelser fra Landforeningens Fåreavlere Fremme, De Samvirkende danske Landboforeninger og Dansk Jagtforening, hvori spørgsmålet om at sætte ind over for de omstørende hunde var blevet rejst. Justitsministeriet havde på den baggrund anmodet politikredsene om oplysninger om antallet af hundeeverfald i årene 1951-1956. Af de indkomne oplysninger fremgik det, at der i den nævnte periode var anmeldt ca. 3.450 overfald af hunde på andre dyr, og at ca. 20.400 dyr blev bidt ihjel ved disse overfald eller måtte slås ned. Ca. 850 af overfaldene var sket i byer eller bymæssig bebyggelse og ca. 2.600 på landet. Da over 75 pct. af overfaldene var sket på landet, gennemførtes på den baggrund en række foranstaltninger, der kunne medvirke til at opnå en begrænsning af antallet af hundeeverfald på landet.

Ved lovændringen indførtes bl.a. en forhøjelse og omlægning af hundeaafgiften i sognekommunerne, der skulle tilskynde folk til at holde små hunde. Endvidere udvidede man det forbud, der allerede gjaldt uden for byer og bymæssig bebyggelse mod, at hunde strejfer om. Forbudet, der hidtil kun havde været gældende i tiden fra den 15. marts til den 15. december, blev således udvidet til at gælde hele året.

Under 1. behandlingen af lovforslaget rejste flere af ordførerne fra Folketingets partier spørgsmålet om, hvorvidt det var bestemte hunderacer, der var særligt slemme til at strejfe, og om man burde indføre et forbud mod bestemte hunderacer. Den daværende justitsminister Hans Hækkerup gav ved denne lejlighed udtryk for følgende:

"Det vil jeg nok være betænkelig ved, fordi jeg tror, det bliver meget vanskeligt at påvise, at bestemte hunderacer har dårlige egenskaber, der ikke findes hos andre racer, og det måtte vel være begrundelse for at forbyde netop disse racer". (F.T., 1961-62, Tillæg 1, sp. 6166).

Hundeloven blev ændret yderligere to gange i 1960'erne. Den første ændring skete ved lov nr. 422 af 19. december 1966 som følge af en række ændringer i den kommunale inddeling, som betød, at administrationen af hunderegisteret overgik fra sognefogden til politiet. Dette ønskede man ikke, hvorfor Folketinget bemyndigede justitsministeren til at fravige lovens regler således, at bl.a. administrationen af registret kunne forblive hos sognefogden.

Ved den anden ændring af hundeloven (lov nr. 205 af 21. maj 1969) ophævede Folketinget bl.a.

hundelovens bestemmelser om registrering af hunde og om betaling af hundeafgift. Baggrunden for ophævelsen var, at administration af hunderegistrene, udlevering af hundetegn og opkrævning af hundeafgift medførte et betydeligt arbejde for politiet og sognefogederne. Udover at danne grundlag for bl.a. opkrævning af hundeafgift tjente hunderegistrene imidlertid også til identifikation af omstrejvende og skadevoldende hunde, idet man gennem hundetegnet kunne finde frem til hundens besidder. Hensynet til en sådan identifikation blev fremover varetaget ved, at der i hundeloven blev indsat en bestemmelse om, at hundens besidder skulle sørge for, at hunden bar halsbånd forsynet med et skilt, der angav besidderens navn og adresse.

Foranlediget af flere konkrete tilfælde i bl.a. slutningen af 1980'erne, hvor pit bull terriere havde overfaldet mennesker, bad Justitsministeriet i september 1991 Dyreværnsrådet om at vurdere behovet for et forbud mod hold af bl.a. pit bull terriere. Dyreværnsrådet afgav en udtalelse i november 1991, hvori rådet – efter drøftelse med sagkyndige fra henholdsvis Dansk Kennel Klub og Dyrenes Beskyttelse – fastslog, at der var behov for regler på området. Dyreværnsrådet foreslog en række elementer, der kunne indgå i et sådant regelsæt, herunder følgende:

”Ved kamphunde skal forstås hunde i alle aldre af den type, der er kendt under betegnelsen pit bull terrier og tosa samt andre typer, som er af lignende farlighed for mennesker og dyr, og som er avlet og opdrættet til kamp.

Særligt sagkyndige kan udpege sådanne hunde på grundlag af deres udseende og adfærd.”

På baggrund af Dyreværnsrådets udtalelse udstedte justitsministeren med hjemmel i dyreværnslovens § 10 bekendtgørelse nr. 748 af 14. november 1991 om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Bekendtgørelsen, der trådte i kraft den 1. december 1991, er fortsat gældende ret, jf. nedenfor under pkt. 3.2.

Efter bekendtgørelsens § 1, stk. 1, er det forbudt at besidde og avle hunderacerne pit bull terrier og tosa. Forbudet gælder tillige krydsninger, hvori de nævnte hunde indgår, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. Overtrædelse af bekendtgørelsen straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 1. Endvidere vil hunde, der holdes i strid med bekendtgørelsen, blive aflivet ved politiets foranstaltning, jf. bekendtgørelsens § 4, stk. 2.

Bekendtgørelsen indeholder i §§ 2 og 3 en særlig overgangsordning, som indebærer, at personer, som inden den 1. december 1991 ejede en hund omfattet af bekendtgørelsen, fortsat kunne besidde den, hvis det blev anmeldt til politiet med dokumentation for, at hunden var øretatoveret og steriliseret. Overgangsordningen er ikke længere relevant.

Efter udstedelsen af bekendtgørelsen udsendte Justitsministeriet i juli 1992 en cirkulæreskrivelse til politiet, hvori ministeriet efter indstilling fra Dyreværnsrådet udpegede 16 konsulenter fra Danmarks civile Hundeførerforening (DcH), som i tvivltilfælde kunne bistå politiet ved afgørelsen af, om en hund var omfattet af forbudet i bekendtgørelsen. En fortegnelse over konsulenterne var optrykt som bilag 1 til cirkulæreskrivelsen. Cirkulæreskrivelsen indeholdt endvidere retningslinier for, hvordan og under hvilke omstændigheder testningen af en formodet pit bull terrier eller tosa skulle foretages. Retningslinierne var udarbejdet af Dyreværnsrådet i samarbejde med konsulenterne. Politiet forventedes at stille det nødvendige materiale og mandskab til rådighed. Retningslinjerne for testningen var optrykt som bilag 2 til cirkulæreskrivelsen.

I sommeren 1997 fik politiet i Padborg imidlertid i en konkret sag testet tre hunde, som ifølge udenlandske stambøger angiveligt tilhørte racen american staffordshire terrier, men som efter politiets oplysninger lignede og opførte sig som pit bull terriere. Testen viste, at det var pit bull terriere, og politiet beslaglagde derfor foreløbigt hundene for at undgå, at den tyske ejer tog hundene med til Tyskland. Den foreløbige beslaglæggelse blev indbragt for byretten, hvor en sagkyndig fra Dansk Kennel Klub efter anmodning fra hundeejeren afgav forklaring om, at en hund, der er i besiddelse af en stambog der viser, at hunden tilhører en anden race end pit bull terriere og tosa, efter hans mening ikke kunne testes, idet dette "*ville stride mod intentionerne i bekendtgørelsen*" om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Byretten tog ikke stilling til dette spørgsmål, men afsagde i stedet kendelse om, at politiet efter sagens karakter kunne have afventet rettens beslutning, hvorfor politiet ikke burde have foretaget den foreløbige beslaglæggelse.

DcH opsagde efterfølgende i november 1997 bl.a. som følge af sagen fra Padborg uden forudgående drøftelser og med omgående virkning aftalen vedrørende test af særligt farlige hunde. DcH begrundede opsigelsen med, at foreningen nu fandt, at testen hvilede på et forkert grundlag. Efter DcH's opfattelse kunne man ikke alene ud fra en test af en hunds reaktionsmønster fastlægge hundens racemæssige tilhørsforhold. Det var derimod muligt at teste, om hunden har lave tærskelværdier for aggression og manglende evne til afreaktion, og at den derfor må betegnes som farlig. Foreningen gav samtidig udtryk for, at lave tærskelværdier for aggression, som kan skyldes såvel arvemæssige egenskaber som "dressur", vil kunne træffes hos mange andre hunde end pit bull terriere og tosaer, hvor der indgår "kampdrift" i arvemassen, f.eks. schæferhunde, rottweilere og dobermann, men at der i øvrigt findes uheldige eksemplarer blandt alle racer.

Justitsministeriet kontaktede på den baggrund i begyndelsen af december 1997 Den Danske Dyrlægeforening og forespurte, om foreningen var i stand til at udpege en eller to dyrlæger, der var villige og kompetente til ud fra en test af hundens adfærd og en bedømmelse af dens udseende at afgøre, om en hund er omfattet af bekendtgørelsen. Den Danske Dyrlægeforening orienterede i april 1998 Justitsministeriet om, at Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi havde udpeget to dyrlæger, som har den nødvendige faglige indsigt og interesse i at bistå politiet med bedømmelse af farlige

hunde. Justitsministeriet sørgede i maj 1998 for, at de to dyrlægers navne mv. kom til politiets kendskab således, at politiet ikke længere retter henvendelse til de 16 konsulenter, der var anført i ministeriets cirkulæreskrivelse fra 1992.

Justitsministeriet fandt i øvrigt som følge af sagen fra Padborg efterfølgende anledning til i et brev til Dansk Kennel Klub at udtale, at det efter ministeriets opfattelse er helt åbenbart, at der naturligvis også kan foretages test af stambogsførte hunde, hvis der er berettiget tvivl om rigtigheden af stambogens udvisende. En stambog udgør ikke noget entydigt juridisk bevis for en hunds racemæssige tilhørsforhold. På den vis adskiller en stambog sig naturligvis ikke fra andre bevismidler i en straffesag. Hvis en hund således i henseende til udseende og adfærd ligner en af de forbudte hund racer, vil politiet efter Justitsministeriets opfattelse kunne træffe bestemmelse om, at hunden skal testes.

Den 28. januar 1992 fremsatte Kristeligt Folkeparti et forslag til lov om ændring af lov om hunde. Baggrunden for fremsættelse af lovforslaget var bl.a., at der i 1990 var blevet anmeldt 26.000 hundeskader til forsikringsselskaberne, og at nogle af disse skader skete, fordi hundeejerne ikke havde styr på deres hunde. Det skønnedes, at ca. en tredjedel af disse skader var bidskader.

På denne baggrund foreslog Kristeligt Folkeparti bl.a., at hunde altid skulle føres i snor i byer og områder med bymæssig bebyggelse. Justitsministeren skulle dog samtidig bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om undtagelse af visse hunde fra kravet om snor. Der var imidlertid ikke flertal for at indføre et krav herom, idet de gældende regler allerede gav mulighed for, at der i politivedtægterne lokalt kunne fastsættes bestemmelse om båndtvang i de områder, hvor der måtte være behov herfor.

Lovforslaget indholdt også et forslag om, at den gældende regel i hundeloven om, at besidderen af en hund, der havde forårsaget skade, f.eks. ved skambidning, selv kunne afgøre, om han ville lade hunden aflive, holde den indespærret eller give den mundkurv på, skulle suppleres af en regel, hvorefter politiet efter rådslagning med en hundesagkyndig kunne lade en hund aflive for ejerens regning, hvis hunden havde skambidt et menneske. Efter forslagsstillernes opfattelse skulle en sådan afgørelse ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed. Et flertal endte med at støtte dette forslag dog med den ændring, at det blev hundens ejer, der skulle afholde udgifterne i forbindelse med aflivningen. Endvidere var der enighed om, at den almindelige klageadgang til Justitsministeriet, som eksisterede på dette tidspunkt på området, burde opretholdes.

Ved lovændringen blev der endvidere indført en mærknings- og registreringsordning, hvorefter besidderen af en hund skulle sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret. Baggrunden herfor var, at antallet af bortløbne hunde uden skilt var steget betydeligt. Samtidig ophævedes den hidtil bestående pligt til at sørge for, at hunden, fra den var 4 måneder gammel,

bar halsbånd forsynet med skilt, der angiver besidderens navn og adresse.

Allerede 7 måneder efter ændringen af hundeloven i maj 1992 fremsatte Justitsministeriet et forslag om ændring af lov om hunde. Lovforslaget indeholdte bl.a. en genindførelse af pligten til at sørge for, at hunden bærer halsbånd forsynet med et skilt med oplysning om besidderens navn og adresse. Justitsministeriet havde modtaget flere henvendelser fra hundeorganisationer, der havde givet udtryk for, at det var u hensigtsmæssigt, at muligheden for ved hjælp af hundeskiltet straks at kunne se, hvem en hund tilhører, var bortfaldet. Forslaget blev vedtaget af Folketinget den 23. december 1992.

Debatten om de farlige hunde ophørte ikke med udstedelsen af bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde. Siden forbudet mod pit bull terrier og tosa blev indført i 1991 sås således en stigende tendens til, at folk anskaffede sig kamphunde af andre racer, som ikke var forbudt, men som kunne have tilsvarende farlige egenskaber som pit bull terriere og tosaer. Endvidere havde der været tilfælde, hvor hunde var blevet anvendt som trussel eller våben. Fra flere sider blev der derfor stillet spørgsmål om bekendtgørelsen burde udvides til at omfatte flere og andre hunderacer.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub anførte i en henvendelse til Justitsministeriet i december 2000, at et forbud mod bestemte hunderacer ikke var en farbar vej, men at forebyggelse mod farlige hunde burde ske på en anden måde.

Efter de to foreningers opfattelse var det meget væsentligt at sikre, at alle hunde kan identificeres. De foreslog derfor, at der i lovgivningen skabtes hjemmel til, at politiet kan lade ikke-mærkede hunde mærke og registrere for hundeejerens regning.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub fandt endvidere, at den eksisterende bestemmelse i hundelovens § 6 som udgangspunkt var en god bestemmelse, idet den pålægger besidderen af en hund at træffe de nødvendige foranstaltninger, der må anses for påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade. Imidlertid var der ikke i den dagældende § 6 mulighed for, at politiet, når et pålæg ikke overholdes, kan lade hunden fjerne med henblik på politiets stillingtagen til, om hunden skal aflives eller overdrages til anden side. En sådan hjemmel foreslog foreningerne indført.

Endvidere foreslog foreningerne, at der i lovgivningen blev givet mulighed for, at politiet i de tilfælde, hvor politiet vurderer, at en hund – allerede inden den har forvoldt skade, eller dens ejer har overtrådt et pålæg – er så farlig, at hunden skal aflives, skal kunne beslutte, at hunden i samspil med sin besidder skal underkastes en samlet vurdering af eksperter. Vurderingen skal bl.a. have til formål at afdække, om ejeren har den nødvendige kontrol over hunden i belastede situationer, og om ejeren kan have til hensigt at benytte hunden til voldelige formål.

Dyrenes Beskyttelse og Dansk Kennel Klub anbefalede endelig, at bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde blev ophævet.

Justitsministeriet overvejede på den baggrund i forbindelse med ændringen af hundeloven i foråret 2003, hvorvidt der var behov for at skærpe de gældende regler i hundeloven om indgriben over for farlige hunde, og om bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde burde ophæves eller eventuelt udvides til at omfatte andre racer end pit bull terrier og tosa.

Til brug for Justitsministeriets overvejelser anmodede ministeriet Rådet vedrørende hold af særlige dyr om en udtalelse. Rådet anførte i en udtalelse fra februar 2001 om ulvehybrider, ulvehunde og farlige hunde, at aggressiv adfærd forekommer både blandt racerene hunde og bastarder, og at såvel store som middelstore hunde kan påføre mennesker og dyr alvorlige eller endog livstruende bidlæsioner. Aggressiv adfærd er ikke alene genetisk betinget, men også en række miljøfaktorer spiller en vigtig rolle. Tilbageholdenheden til og graden af den aggressive adfærd er underkastet så stor individuel variation, at det ifølge rådet var mere korrekt at tale om farlige hunde (farlige individer) end om farlige hunderacer. Erfaringer indhøstet siden indførelsen af forbudet mod pit bull terrier, tosa og krydsninger, hvori disse to hunderacer indgår, havde endvidere vist, at det var vanskeligt at administrere, kontrollere og håndhæve bestemmelserne i bekendtgørelsen.

Justitsministeriet indhentede endvidere en udtalelse fra Dyreværnsrådet, der i en udtalelse fra april 2001 udtalte, at det efter rådets opfattelse ville være særdeles vanskeligt at løse problemet med farlige hunde ved at forbyde bestemte hunderacer. Det skyldtes for det første, at en hunds farlighed bl.a. måtte anses for at være et resultat af hundens opdragelse, og for det andet, at det ville være relativt simpelt at fremavle nye typer af hunde, som kunne have særligt farlige egenskaber, når de blev trænet til at være aggressive. Rådet anbefalede dog, at bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde blev opretholdt, da den efter rådets opfattelse havde en god signalværdi, og da det tydede på, at forbudet havde haft en gavnlig effekt.

Endelig udtalte Den Danske Dyrlægeforening i september 2001, at en hunds genetiske egenskaber kan udnyttes til at prædisponere hunden til angreb eller aggression, ligesom foreningen bekræftede, at det var muligt ved en hundesagkyndig undersøgelse at vurdere, om en hund i samspil med dens besidder udgør en fare for sine omgivelser.

På grundlag af de indhentede sagkyndige udtalelser fra Rådet vedrørende hold af særlige dyr, Dyreværnsrådet og Den Danske Dyrlægeforening og i lyset af vanskelighederne ved med sikkerhed at fastslå, at en hund tilhører en bestemt hunderace, fandt Justitsministeriet ikke, at forbudet mod hold af særligt farlige hunde burde udvides til at omfatte flere racer.

Justitsministeriet lagde herved vægt på, at en række af de sagkyndige frarådede en sådan udvidelse.

Der vil til stadighed være hunde, der ikke omfattes af et eventuelt udvidet forbud, men som vil kunne have tilsvarende farlige egenskaber, som de af forbudet omfattede racer. Problemet med de farlige hunde er endvidere ikke kun relateret til bestemte hunderacer. Enhver hund kan således blive farlig for sine omgivelser, hvis besidderen – bevidst eller ubevidst – udsætter hunden for uheldig påvirkning.

Idet bekendtgørelsen om forbud mod hold af særligt farlige hunde i øvrigt antoges at have haft en gavnlig effekt, og Dyreværnsrådet og Den Danske Dyrlægeforening anbefalede, at forbudet mod pit bull terrier og tosa blev opretholdt, fandt Justitsministeriet ikke grundlag for at ophæve forbudet mod pit bull terrier og tosa i Danmark. Efter Justitsministeriets opfattelse burde bekendtgørelsen således opretholdes uændret. Ministeriet fandt imidlertid samtidig, at politiets indgrebsmuligheder i forhold til farlige hunde burde udvides. Dette skete ved ændringen af hundelovens i 2003.

Lov nr. 385 af 28. maj 2003 om ændring af lov om hunde (Indgreb over for farlige hunde, forbud mod hundekampe mv.), havde særligt til formål at udvide politiets muligheder for at gribe ind over for hunde – uanset race – der har vist sig at være farlige for deres omgivelser, eller som har vist tegn på at kunne være farlige eller skræmmende, men som endnu ikke har forvoldt skade. Loven trådte i kraft den 1. juli 2003. Lovændringen er nærmere beskrevet i en cirkulæreskrivelse, som Justitsministeriet udsendte til politiet den 4. juli 2003.

3.2. Gældende ret

3.2.1. Besidderbegrebet

Et centralt begreb i hundeloven er hundens besidder. Flere af hundelovens bestemmelser pålægger således hundens besidder forpligtelser. Det gælder f.eks. hundelovens § 1, stk. 1, hvorefter besidderen af en hund er forpligtet til at få hunden mærket og registreret, inden hunden er 4 måneder gammel. Endvidere er besidderen af en hund efter hundelovens § 6, stk. 1, forpligtet til at træffe de fornødne foranstaltninger for at forebygge, at hunden forvolder andre skade, ligesom det objektive ansvar for skader, som hunden forvolder, påhviler besidderen af hunde, jf. hundelovens § 8, stk. 1.

Hundeloven indeholder ikke nogen definition af begrebet besidder. Ejeren af hunden vil sædvanligvis også være hundens besidder. Det kan imidlertid også være andre personer. Spørgsmålet om, hvem der er at anse for besidder af en hund har været behandlet ved domstolene flere gange. Sagerne har som udgangspunkt vedrørt spørgsmålet om besidderbegrebet i relation til det objektive ansvar for hundens skader efter hundelovens § 8.

Fra domstolenes praksis kan nævnes følgende domme:

U1931.356/1: En gårdejer blev anset som besidder af en hund, der tilhørte den tidligere ejer af gården, men fortsat holdt til på gården.

JD1956.241: En person, der havde en bortløben hund hos sig, blev anset som besidder.

U2005.26580: I forbindelse med en forestilling i Cirkus fik publikum lejlighed til i pausen at besigtige C's stalde med de optrædende dyr. Under en sådan besigtigelse blev W bidt i armen af en hund, der ikke optrådte i C, men som tilhørte én af de i C optrædende artister. Selv om hunden befandt sig på et område, som C benyttede, var der ikke grundlag for, at anse C som besidder af hunden i medfør af hundelovens § 8, stk. 1.

En person, der *passer* hunden for ejeren, kan imidlertid også blive anset for at være besidder. Hidtil har domstolene dog krævet, at den periode, hvor den anden person passede hunden, havde en vis udstrækning. Se således nedenstående dom af lidt ældre dato:

JD1948.42: Ejersens bror blev anset som besidder af en hund, som han havde passet i 4 måneder, fordi ejeren efter flytning ikke kunne finde en passende lejlighed.

I 2007 har Østre Landsret imidlertid afsagt følgende dom:

U2007.11690: A havde påtaget sig at passe sin datter D's hunde den 14. maj 2005 om eftermiddagen til den 15. maj 2005 midt på dagen. A havde selv to hunde. Omkring kl. 9 den 15. maj 2009 kom én af D's hunde og én af A's hunde op og slås. A gik imellem hundene, og i den forbindelse bed D's hund A i hånden. D havde tegnet forsikring i E, som A sagsøgte med påstand om bl.a. betaling af 12.300 kr. for tingsskade og godtgørelse for svie og smerte. Landsretten frifandt E. Anført, at det var ubestridt mellem parterne, at det var aftalt, at pasningen af hundene, der skete lejlighedsvis, skulle være af ca. et døgn varighed, og at hundene havde været passet af A i 17-18 timer, da episoden fandt sted. Landsretten fandt herefter, at A havde passet hunden i så langt et tidsrum, at hun i hundelovens forstand måtte anses som besidder af denne, og dermed var afskåret fra at opnå erstatning hos E.

3.2.2. Pligt til agtpågivenhed (hundelovens § 6, stk. 1)

Efter hundelovens § 6, stk. 1, påhviler det besidderen af en hund at træffe de foranstaltninger, der efter forholdene må anses for påkrævet for at forebygge, at hunden volder andre skade.

Bestemmelsen fastsætter en almindelig standard om agtpågivenhed for besidderen af en hund for at forebygge, at hunden volder skade på personer eller ejendom. Foranstaltninger mod skadeforvoldelse kan være at holde hunden inden døre, at føre hunden i snor eller på anden måde sørge for at være i nærheden og herved have fuldt herredømme over hunden. Bestemmelsen kan bl.a. overtrædes, hvis ejeren handler uagtsomt med hensyn til hundens pasning, dvs. ikke udviser den agtpågivenhed, som normalt kræves i den pågældende situation.

Overtrædelse af bestemmelsen, både ved forsætlig og uagtsom adfærd fra besidderens side, er strafbart efter hundelovens § 12, stk. 1. Reglen vedrører derimod ikke besidderens erstatningsansvar, dvs. de forhold der bevirker, at besidderen skal betale erstatning for skader, som hunden forvolder. Reglerne om objektivt ansvar for besiddere af hunde er særskilt reguleret i lovens § 8, stk. 1, jf. nærmere herom under pkt. 3.2.13.3.

Hundelovens § 6, stk. 1, retter sig til besidderen af hunden. Det er ikke altid den person, der er ejer af hunden. Se nærmere om besidderbegrebet oven for under pkt. 3.2.1.

3.2.3. Pålæg om snor og/eller mundkurv eller afgørelse om aflivning (hundelovens § 6, stk. 2)

Efter hundelovens § 6, stk. 2, kan politidirektøren, hvis en hund har forvoldt skade på et menneske eller anden væsentlig skade eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser, enten give besidderen pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelakket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele. Politidirektøren kan endvidere træffe afgørelse om at lade hunden aflive.

Vurderingen af, om en hund har forvoldt skade på et menneske eller anden væsentlig skade, eller der i øvrigt er grundlag for at antage, at en hund er farlig for sine omgivelser, bygger på et samlet skøn over sagens omstændigheder.

Den første tilfældegruppe – hvor en hund har forvoldt fysisk skade på et menneske – omfatter for det første den situation, hvor en hund har skambidt et menneske. Herudover dækker bestemmelsen også alle andre tilfælde, hvor en hund har bidt et menneske med skade til følge, uden at der kan siges at være tale om skambid.

Den anden tilfældegruppe – hvor en hund har forvoldt anden væsentlig skade – omfatter dels situationer, hvor en hund har bidt en anden hund eller andre dyr med væsentlig skade til følge, dels situationer, hvor en hund har forårsaget væsentlig materiel skade.

Den tredje tilfældegruppe – hvor der er grundlag for at antage, at en hund kan være farlig for sine omgivelser – er efter sin ordlyd den mest omfattende. Bestemmelsen forudsætter, at hunden har udvist en adfærd, der er kendetegnende for farlige hunde. Tilfælde, hvor en hund faktisk har vist sig farlig, men der ikke er sket skade på mennesker, dyr eller ejendom, vil således være omfattet af denne kategori. Som eksempel kan nævnes den situation, hvor et overhængende angreb fra en hund mod et menneske eller et andet dyr afværges ved besidderens eller tredjemands mellemkomst. Det kan også i andre situationer, hvor en hund ikke har vist konkrete tegn på farlighed, være grund til at overveje, om den pågældende hund kan være farlig for sine omgivelser.

Som eksempler, der kan indgå i vurderingen af, om en hund er farlig, kan nævnes:

- en person truer eller har truet med at pudse sin hund på andre personer eller dyr,
- en hund skaber frygt i sine omgivelser, f.eks. ved på en truende eller aggressiv måde at fare mod eller forfølge folk,
- en person kan ikke grundet manglende dressur tøjle hundens farlige egenskaber,
- besidderen har tidligere fået aflivet en hund som farlig, og der er en begrundet formodning for, at også den nuværende hund er farlig.

Politiet er ved behandlingen af en sag efter loven underlagt det almindelige forvaltningsretlige proportionalitetsprincip, hvilket indebærer, at der ikke må træffes mere indgribende afgørelser end nødvendigt. Politiet kan således ikke lade en hund aflive, hvis der er grund til at antage, at risikoen for, at en aggressiv hund forvolder skader, på forsvarlig vis kan afhjælpes ved f.eks. at give besidderen et pålæg om, at hunden skal være forsynet med forsvarlig mundkurv og føres i snor, når den færdes offentligt.

I tilfælde af, at der træffes afgørelse om aflivning, afholder politiet omkostningerne ved hundens aflivning. Beløbet kan imidlertid kræves refunderet af besidderen, jf. hundelovens § 6, stk. 5.

Der er ikke noget til hinder for politiets sideløbende administrative behandling af spørgsmålet om udstedelse af pålæg på baggrund af forhold, som der samtidig verserer en straffesag om. En afgørelse om pålæg har – imodsætning til en verserende straffesag – til formål at hindre *fremtidig* skade på mennesker og dyr.

3.2.4. Pålæg om snor/mundkurv i andre tilfælde (hundelovens § 6, stk. 3)

Besidderen af en hund kan endvidere efter hundelovens § 6, stk. 3, gives pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele, hvis hunden har for vane at forulempe mennesker eller dyr ved på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel, at fare imod dem eller forfølge dem eller at forulempe husdyr i ejendom eller på mark. Efterkommes pålægget ikke, kan besidderen straffes med bøde, jf. hundelovens § 12, stk. 1.

Bestemmelsen finder anvendelse i de tilfælde, hvor en hund uden samtidig at skabe egentlig frygt til stadighed forulemper mennesker eller dyr.

Formålet med hundelovens § 6, stk. 3 og 4, jf. straks nedenfor, er ikke kun at varetage hensynet til

de pågældende personer, som har følt sig forulempet. Bestemmelserne varetager hensynet til alle personer, som i fremtiden ville kunne blive forulempet af hunden.

3.2.5. Aflivning som følge af manglende overholde af pålæg (hundelovens § 6, stk. 4)

Har politiet givet besidderen et pålæg om, at hunden, når den ikke holdes indelukket, skal føres i snor eller være forsynet med forsvarlig mundkurv eller begge dele, og efterkommer besidderen ikke pålægget, kan politiet – udover at give besidderen en bøde – beslutte at lade hunden aflive, jf. lovens § 6, stk. 4. Det er uden betydning for anvendelsen af hundelovens § 6, stk. 4, om hunden har forvoldt skade på mennesker eller på anden måde har forvoldt skade på dyr eller forårsaget væsentlig materiel skade.

Det bemærkes, at bestemmelsen i hundelovens § 6 a, stk. 2, ikke kan påberåbes af besidderen i de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives, fordi et pålæg om at føre hunden i snor eller iført forsvarlig mundkurv er blevet overtrådt.

3.2.6. Overflytning af hunden til en anden politikreds (hundelovens § 6, stk. 6)

Efter hundelovens § 6, stk. 6, skal besidderen ved en hunds overflytning til en anden politikreds underrette politiet i denne om, at der er meddelt et pålæg i medfør af loven. Denne underretningspligt har også tidligere været en del af hundeloven, men ved ændringen af hundeloven i 2003 er bestemmelsen blevet strafsanktioneret, således at undladelse af at underrette politiet om hundes overflytning kan straffes med bøde, jf. lovens § 12, stk. 1.

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det, at når politiet bliver opmærksomt på en hunds overflytning fra en politikreds til en anden, bør politiet i videst muligt omfang underrette den politikreds, hvortil overflytningen er sket, om et sådant pålæg.

3.2.7. Pålæg i forbindelse med salg m.v. af hunden til en anden person

Et pålæg meddelt efter hundelovens § 6 rettes mod hundens besidder. Et pålæg meddelt efter hundelovens § 6 følger således ikke hunden ved overdragelse eller salg til en anden myndig person. I disse tilfælde vil der dog kunne træffes afgørelse efter hundelovens § 6, stk. 4, såfremt der foreligger et tilfælde af omgåelse, og den person, som fik meddelt det oprindelige pålæg, således reelt fortsat må anses for besidder af hunden.

Herudover vil politiet i en sag, hvor en tidligere ejer af en hund er blevet meddelt et pålæg efter hundelovens § 6, stk. 2, nr. 1, have mulighed for – afhængigt af de konkrete omstændigheder i sagen – at træffe afgørelse om aflivning direkte på grundlag af hundelovens § 6, stk. 2, nr. 2, dvs.

uden at bygge afgørelsen på, at et tidligere meddelt pålæg er blevet overtrådt. I denne forbindelse vil politiet bl.a. kunne lægge vægt på de forhold, som lå til grund for det pålæg om f.eks. mundkurv, som blev meddelt hundens tidligere besidder.

Når en besidder af en hund gives pålæg om, at hunden skal føres i snor eller være forsynet med forsvarelig mundkurv, eller besidderen er blevet pålagt bøde på grund af hundens skadeforvoldelse, registreres dette i Det Centrale Kriminalregister.

Inden afgørelse om aflivning, kan politiet kræve, at hundens besidder medvirker ved en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd efter lovens § 6 a, stk. 1, med henblik på at vurdere hundens farlighed. Hvis undersøgelsen viser, at hunden i samspil med besidderen har så lave tærskelværdier for aggression, at den er farlig for dens omgivelser, kan politiet træffe afgørelse om aflivning. Se nærmere herom straks nedenfor. Af hensyn til proportionalitetsprincippet kan politiet dog ikke lade en hund aflive, hvis der er grund til at antage, at risikoen for, at hunden forvolder skade, på forsvarelig vis kan afhjælpes ved at give besidderen pålæg om at forsyne hunden med mundkurv og føre den i snor, når den færdes offentligt.

Politidirektøren afholder omkostningerne ved at lade en hund aflive, men kan kræve beløbet refunderet af besidderen, jf. lovens § 6, stk. 5. Refusionskravet er tillagt udpanningsret, jf. lovens § 12 c.

Endelig følger det af lovens § 6, stk. 6, at overflyttes hunden til en anden politikreds, skal besidderen underrette politiet i denne om pålæg meddelt i medfør af § 6, stk. 2, nr. 1, eller § 6, stk. 3.

Hvis politiet bliver opmærksom på en hunds flytning til en anden politikreds, bør politiet i videst muligt omfang underrette den nye politikreds om meddelt pålæg eller bøde.

3.2.8. Hundesagkyndig undersøgelse (hundelovens § 6 a)

Efter hundelovens § 6 a, stk. 1, er besidderen af en hund på politiets anmodning forpligtet til at medvirke til en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd, inden der træffes afgørelse om aflivning af hunden. Hensigten med bestemmelsen er at give politiet mulighed for at lade en sagkyndig vurdering af hundens farlighed indgå ved afgørelsen af, om hunden skal aflives.

Den sagkyndige undersøgelse skal særligt afdække, om hunden er velafbalanceret eller har en lav tærskelværdi for aggression, og om besidderen har den nødvendige kontrol over hunden.

Om en sagkyndig vurdering bør indhentes, afhænger ifølge forarbejderne til bestemmelsen af en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Det bemærkes i den forbindelse, at det i overensstemmelse med det almindelige forvaltningsretlige undersøgelsesprincip påhviler politiet at sikre

sig, at en afgørelse om f.eks. aflivning træffes på et forsvarligt grundlag, herunder at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

Hvis en hund ikke har forvoldt skade, men den ved sin adfærd har virket truende og skabt frygt, vil en sagkyndig vurdering normalt skulle foretages, inden politiet træffer afgørelse om eventuel aflivning af hunden.

Hvis en hund allerede har forvoldt en ikke ubetydelig skade – f.eks. hvor en hund har angrebet, herunder bidt eller skambidt, sagesløse mennesker eller dyr - der viser, at hunden reagerer mere aggressivt end sædvanligt for hunde, vil politiet ifølge lovens forarbejder kunne træffe afgørelse om aflivning uden undersøgelse. I så fald kan hundens besidder dog anmode om en undersøgelse, inden politiet træffer afgørelse, jf. hundelovens § 6 a, stk. 2, der er omtalt nærmere nedenfor.

Under Folketingets behandling af lovforslaget bag ændringen af hundeloven i 2003 blev der i øvrigt fra Folketingets Retsudvalg rejst spørgsmål om ikke det - for ikke at risikere, at hunde bliver aflivet uretmæssigt bl.a. i tilfælde af fysisk eller smertevoldende sygdom - vil være nødvendigt med en hundesagkyndig undersøgelse i alle tilfælde, inden der træffes afgørelse om eventuel aflivning i en sag, jf. spørgsmål nr. 6 ad lovforslaget L. 164 - bilag 13.

Af Justitsministeriets besvarelse fremgår bl.a., at hvis der i en konkret sag foreligger oplysninger, der indikerer, at hundens skadeforvoldelse f.eks. kan skyldes sygdom, vil denne oplysning skulle indgå i politiets overvejelser om, hvorvidt der bør indhentes en sagkyndig undersøgelse. Endvidere fremgår det af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003, at dette er særlig klart, hvis der i sagen foreligger oplysninger om, at den aggressive hunds adfærd er opstået pludseligt eller inden for kort tid.

Hvis besidderen nægter at medvirke til en hundesagkyndig undersøgelse, kan politiet træffe afgørelse på det foreliggende grundlag. Det forhold, at besidderen har nægter at medvirke, kan ikke i sig selv danne grundlag for en afgørelse om aflivning, men oplysningen vil dog indgå i afgørelsesgrundlaget som ét af flere momenter. Dette er ifølge forarbejderne til bestemmelsen baggrunden for, at Justitsministeriet ved udformningen af bestemmelsen ikke fandt grundlag for at fastsætte bestemmelser om yderligere sanktionering af besidderens unddadelse af at medvirke til undersøgelsen.

Efter hundelovens § 6 a, stk. 2, kan besidderen forlange, at der foretages en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd, inden politiet træffer afgørelse om aflivning i medfør af § 6, stk. 2, nr. 2. Det forudsættes, at politiet underretter hundens besidder om, at politiet overvejer at træffe afgørelse om aflivning af hunden på det foreliggende grundlag, og om besidderens mulighed for at anmode om en sagkyndig undersøgelse af hundens adfærd. Besidderen skal i den forbindelse have en frist til at meddele, om den pågældende ønsker en sådan undersøgelse, men det er ifølge forarbejderne til be-

stemmelsen forudsat, at denne frist kan være meget kort.

Hvis hundens besidder allerede har medvirket til en undersøgelse på politiets anmodning, giver bestemmelsen ikke mulighed for at anmode om en ny undersøgelse. Bestemmelsen giver heller ikke ejeren ret til at anmode om en undersøgelse i forbindelse med en klage over politiets afgørelse om aflivning.

Bestemmelsen kan endvidere ikke påberåbes af besidderen i de tilfælde, hvor politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives, fordi et pålæg om at føre hunden i snor eller iført forsvarlig mundkurv er blevet overtrådt.

Det er ikke efter bestemmelsen et krav, at undersøgelsen foretages i samspil med besidderen, og det beror i øvrigt på de konkrete omstændigheder, hvorledes undersøgelsen skal foretages. I de tilfælde, hvor et menneske f.eks. er blevet skambidt, er der således intet til hinder for, at den sagkyndige foretager sin vurdering alene på grundlag af de oplysninger, der foreligger i sagen. I øvrigt vil der i de nævnte tilfælde straks kunne træffes afgørelse om at lade hunden anbringe i pension, jf. lovens § 6 b, stk. 1.

Justitsministeriet har i samarbejde med Den Danske Dyr lægeforening og Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi udpeget et antal hundesagkyndige, som kan bistå politiet i disse sager. En liste over de hundesagkyndige er optrykt som et bilag til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003.

De sagkyndige honoreres efter regning. Af Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 4. juli 2003 fremgår bl.a., at ministeriet forventer, at undersøgelsen (forberedelse, foretagelse af helbreds- og adfærdsundersøgelse samt udfærdigelse af skriftlig udtalelse), normalt vil vare 2-4 timer. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår endvidere, at Dyr lægeforeningen har oplyst, at en adfærdsundersøgelse foretaget hos besidderen vil koste ca. 2.000 kr., mens en adfærdsundersøgelse foretaget på en dyr lægeklínik vil koste ca. 1.500 kr.

Politiet afholder omkostningerne ved den sagkyndige undersøgelse af hundens adfærd, men politiet kan kræve beløbet refunderet af besidderen, jf. lovens § 6 a, stk. 3. Det er overladt til politiets skøn at afgøre, i hvilke tilfælde besidderen skal refundere det af politiet afholdte beløb. I den forbindelse kan det f.eks. tillægges betydning, om sagens udfald bliver, at hunden skal aflives.

3.2.9. Pensionsanbringelse (hundelovens § 6 b)

Efter hundelovens § 6 b, stk. 1, kan politiet beslutte at anbringe hunden i pension, indtil der er truffet afgørelse efter § 6, stk. 2, nr. 2, eller stk. 4, om aflivning af hunden, og hvis der træffes afgørelse

om, at hunden skal aflives, indtil afgørelsen er fuldbyrdet.

I hundelovens § 6 c, stk. 2, fastslås det, at politiet, hvis det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse, har adgang til hundehold med henblik på gennemførelse af en beslutning truffet efter stk. 1. Politiet kan om fornødent tage en sagkyndig med. Sådant bistand kan bl.a. komme på tale i de tilfælde, hvor politiet skønner, at det bliver nødvendigt at lade hunden bedøve.

Bestemmelsen har til formål at give politiet mulighed for at forhindre, at en hund forvolder skade på mennesker, dyr eller ting i det tidsrum, hvor politiet undersøger, om den pågældende hund skal aflives, og hvis en sådan afgørelse træffes, indtil aflivningen kan effektueres. Endvidere har bestemmelsen til formål at hindre, at hundens ejer eller besidder skal gemme hunden af vejen, f.eks. hos familie eller venner, inden der er truffet afgørelse om, hvorvidt hunden skal aflives.

Om der er behov for at fjerne hunden fra dens besidder, er overladt til politiets skøn. Bestemmelsen forudsætter imidlertid i almindelighed, at sagen er af en sådan karakter, at politiet anser det for overvejende sandsynligt, at der vil blive truffet afgørelse om, at hunden skal aflives.

Den periode, som hunden kan anbringes i pension, løber fra det tidspunkt, hvor politiet indleder sagen, til der foreligger en endelig afgørelse i sagen, og – såfremt politiet træffer afgørelse om, at hunden skal aflives – indtil aflivningen kan effektueres. Påklages politiets afgørelse om aflivning, løber perioden frem til det tidspunkt, hvor Rigs politiet som klageinstans har truffet afgørelse – og såfremt politiets afgørelse om aflivning stadfæstes – indtil aflivningen kan effektueres.

Klage over politiets beslutning om at anbringe en hund i pension og om at tage en sagkyndig med har ikke opsættende virkning, jf. lovens § 6 b, stk. 3.

Efter hundelovens § 6 b, stk. 4, afholder politiet omkostningerne ved hundens anbringelse i pension, men kan kræve beløbet refunderet af besidderen. Det overlades til politiets skøn at afgøre, i hvilke tilfælde besidderen skal refundere det af politiet afholdte beløb, herunder om refusionen skal ske helt eller delvist. Det kan i den forbindelse f.eks. tillægges betydning, om sagens udfald bliver, at hunden skal aflives, eller hunden har været anbragt i pension i et længere tidsrum på grund af forhold, som besidderen ikke har haft indflydelse på.

3.2.10. Klageadgang (hundelovens § 6 c)

Efter hundelovens § 6 c, stk. 1, er fristen for at klage over en afgørelse om aflivning truffet af politiet 10 dage efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Hvis klagefristen udløber på en lørdag, søndag, helligdag eller grundlovsdag, forlænges fristen til

den efterfølgende hverdag.

Baggrunden for, at der ved ændringen af hundeloven i 2003 blev indført denne klagefrist, var ifølge forarbejderne til bestemmelsen, at der er behov for, at sager af den omhandlende type afgøres hurtigt. Hunden må i disse tilfælde antages at udgøre en fare for sine omgivelser, og den kan efter omstændighederne være anbragt i en hundepension eller lignende, indtil endelig afgørelse er truffet.

Hvis Rigspolitiet ikke har modtaget en klage inden udløbet af klagefristen, kan politiet aflive hunden. Det forudsættes, at der er en tæt kontakt mellem politiet og Rigspolitiet for at klarlægge, om der klages rettidigt.

Efter hundelovens § 6 c, stk. 2, har rettidig klage opsættende virkning, medmindre justitsministeren (nu Rigspolitiet) bestemmer andet. Hunden kan således først aflives, når klagefristen er udløbet, uden påklage er sket, eller når Rigspolitiet har stadfæstet den trufne afgørelse om aflivning. Hvis besidderen samtykker til aflivningen, vil aflivning naturligvis kunne foretages straks.

Rigspolitiet har dog mulighed for at bestemme, at en klage ikke skal have opsættende virkning. Det forudsættes, at denne adgang anvendes i meget begrænset omfang, f.eks. i den situation, hvor en hund er så farlig, at den ikke på forsvarlig vis kan anbringes i en hundepension, og den derfor må aflives før udløbet af klagefristen, eller før klagesagen er færdighbehandlet.

Det bemærkes, at en hund, der lider – f.eks. som følge af deltagelse i en hundekamp – vil kunne aflives for at undgå unødigt, alvorlig lidelse for hunden i overensstemmelse med bestemmelserne herom i dyreværnslovens kapitel 4.

Det følger endvidere af hundelovens ordning, at også de øvrige afgørelser, som træffes af politiet efter loven, kan påklages til Rigspolitiet. For sådanne afgørelser gælder ingen klagefrist.

3.2.11. Sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af loven (hundelovens § 12 og § 12 a)

3.2.11.1. Bøde

Efter hundelovens § 12, stk. 1, straffes den, der overtræder bl.a. hundelovens § 6, stk. 1 eller 6, eller et i medfør af bl.a. § 6, stk. 2 eller 3, givet pålæg, med bøde.

Endvidere straffes på samme måde den, der hidser en hund på nogen eller undlader at holde sin hund tilbage, når han bemærker, at den overfalder nogen, jf. lovens § 12, stk. 2. Bestemmelsen relaterer sig ikke entydigt til en bestemt af hundelovens regler, men kan ses som en særlig grov overtrædelse af agtpågivenhedsbestemmelsen i hundelovens § 6, stk. 1. En adfærd af den nævnte karakter kan efter omstændighederne tillige indebære en overtrædelse af straffelovens §§ 244-249.

Rigsadvokaten har i 1991 udsendt en vejledning om bødetakster, som indeholder vejledende bødetakster i sager vedrørende overtrædelse af hundeloven. Det følger af disse retningslinjer, at bødeniveauet for overtrædelse af hundeloven lægger mellem 200 kr. til 600 kr. Det bemærkes dog, at der alene er tale om vejledende bødetakster. Efter en konkret vurdering kan der således være grundlag for at udmåle bøder, der er højere end den vejledende bødetakst, eller bøder, der er lavere.

Rigsadvokaten er ved at revidere vejledningen om bødetakster og det er i den forbindelse hensigten at forhøje de nugældende bødetakster bl.a. på baggrund af den økonomiske udvikling siden 1991.

3.2.11.2. Frakendelse af retten til at beskæftige sig personligt med hunde

Efter hundelovens § 12 a, stk. 1, kan retten til at beskæftige sig personligt med hunde ved dom for et strafbart forhold frakendes for bestandigt eller for et nærmere fastsat tidsrum, hvis den pågældende har anvendt en hund til angreb på eller som trussel mod mennesker eller dyr, har undladt at holde sin hund tilbage, da vedkommende bemærkede, at hunden overfaldt mennesker eller dyr, som ejer eller besidder har ladet en hund deltage i en hundekamp, eller har afholdt hundekampe.

Er retten til at beskæftige sig med hunde frakendt for længere tid en 5 år efter § 12 a, stk. 1, kan spørgsmålet om generhvervelse af retten inden frakendelsestidens udløb indbringes for domstolene. Indbringelse sker efter reglerne i straffelovens § 78, stk. 3, og kan tidligst finde sted, når der er forløbet 2 år af frakendelsestiden. Retten kan kun tilbagegives, når ganske særlige omstændigheder foreligger. Har vedkommende tidligere været frakendt retten til at beskæftige sig personligt med hunde efter bestemmelsen i § 12 a, stk. 1, kan generhvervelse inden frakendelsestidens udløb kun ske ganske undtagelsesvis.

Bestemmelsen er indsat i hundeloven i 2003 for at hindre, at personer, der har anvendt en hund på en af de nævnte måder, fremover anskaffer sig en hund med henblik på at anvende denne på samme måde. Med udtrykket "beskæftige sig personligt" sigtes bl.a. til, at personen ikke må eje, besidde eller passe hunde. Retten til at beskæftige sig professionelt med hunde kan efter omstændighederne tillige frakendes i medfør af straffelovens § 79. Betingelserne i straffelovens § 79 er imidlertid strengere, idet den forudsætter, at vedkommende dømmes for et strafbart forhold, der begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen, og at der endvidere er særlige omstændigheder, der taler for frakendelsen.

Efter hundelovens § 12, stk. 4, straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel i indtil 4 måneder den, der beskæftiger sig personligt med hunde, uanset at vedkommende er frakendt retten hertil, jf. hundelovens § 12 a, stk. 1. Med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel i indtil 4 måneder straffes endvidere den, der med kendskab til, at en person er frakendt retten til at beskæftige sig personligt med hunde efter § 12 a, stk. 1, overlader en hund i den pågæl-

dendes varetægt, jf. § 12, stk. 5.

3.2.12. Andre relevante bestemmelser i hundeloven

3.2.12.1. Mærkning og registrering af hunde (hundelovens § 1)

Efter hundelovens § 1, stk. 1, skal besidderen af en hund skal sørge for, at hunden, fra den er 4 måneder gammel, er mærket og registreret samt bærer halsbånd forsynet med et skilt, der angiver besidderens navn og adresse.

Justitsministeren kan efter lovens § 1, stk. 2, fastsætte nærmere bestemmelser om mærkning, registrering og gebyr og om udformning af skiltet, jf. stk. 1. Endvidere kan justitsministeren bestemme, at mærknings- og registreringsordningen skal administreres af en eller flere private organisationer, og at besidderen af en hund skal give de nødvendige oplysninger samt indbetale gebyr til disse organisationer.

Endelig følger det af hundelovens § 1, stk. 3, at politiet kan lade en hund mærke og registrere for besidderens regning, hvis hunden i strid med stk. 1 ikke er mærket og registreret. Bestemmelsen, der blev indført i hundeloven i 2003, har til formål at forbedre politiets muligheder for at identificere hunde, som politiet har fundet eller eventuelt på et senere tidspunkt vil finde behov for at gribe ind over for. Politiet vil således lettere kunne konstatere, om en hund gentagne gange giver anledning til klager, ligesom politiet med en høj grad af sikkerhed vil kunne afklare, om en given hund burde have været ført i snor eller forsynet med mundkurv i henhold til et allerede givet pålæg til besidderen.

Bestemmelsen er ifølge dens forarbejder tænkt anvendt, hvor politiet ved kontakt med en hund bliver opmærksom på, at den ikke er mærket og registreret. Der sigtes bl.a. til situationer, hvor politiet lader en hund indfange, fordi den færdes uden besidder. Politiet vil da kunne lade hunden mærke, inden den udleveres til besidderen. En anden mulig situation, hvor bestemmelsen kan tænkes anvendt, er i forbindelse med et pålæg til hundens besidder om at holde hunden i snor eller iført mundkurv, når den færdes offentligt.

Politiet kan undlade at lade en hunde mærke, hvis det er unødvendigt, f.eks. fordi besidderen selv vil lade hunde mærke og registrere straks.

Bestemmelsen ændrer i øvrigt ved det forhold, at det er besidderens ansvar, at en hund mærkes og registreres i overensstemmelse med reglerne herom, jf. nedenfor. Besidderen vil således fortsat kunne idømmes bødestraf for overtrædelse af reglerne i de tilfælde, hvor politiet lader en hund mærke og registrere.

Formålet med hundelovens § 1 er navnlig at sikre, at bortløbne hunde hurtigt kan tilbagegives til besidderen, men de sikrer endvidere i det hele mere ordnede forhold med hensyn til hundeholdet her i landet. Reglerne bevirker således tillige, at man normalt kan finde frem til den person, der er ansvarlig i tilfælde, hvor en hund har forvoldt skade på person eller ejendom, jf. hundelovens § 8.

Det har tidligere været drøftet at ændre tidspunktet for, hvornår en hund senest skal være mærket og registreret. Justitsministeriet besvarede således i forbindelse med behandlingen af den seneste ændring af hundeloven et spørgsmål nr. 4 af 26. marts 2003 fra Folketingets Retsudvalg, hvori udvalget bl.a. anmoder om ministerens holdning til en nedsættelse af registreringsalderen fra 4 måneder til 8 uger. Af Justitsministeriets besvarelse fremgår bl.a., at Dansk Hunderegister har udtalt sig imod forslaget, da en nedsættelse af registreringsalderen vil medføre, at også hunde, der eksporteres inden udløbet af 4 måneders fristen for registrering, vil skulle mærkes og registreres, hvilket vil resultere i unødvendige udgifter for opdrætteren. Forslaget vil endvidere indebære en forøget arbejdsmængde for Dansk Hunderegister i forbindelse med registrering af 1. ejerskifte, som ikke vil blive finansieret af forøgede indtægter for registeret.

Justitsministeriet henviser endvidere i besvarelsen til udvalgsbehandlingen af forslag til lov om ændring af hundeloven fra 1992, hvor Dansk Kennel Klub og Den Danske Dyrlægeforening over for Folketingets Retsudvalg anbefalede, at aldersgrænsen på 2 måneder sættes højere – f.eks. på 4 måneder – da mange hunde på 2 måneder endnu ikke er solgt, hvilket betyder en ændring af ejernavn i registret umiddelbart efter første registrering. I det senere vedtagne lovforslag blev den tidsmæssige grænse, inden for hvilken besidderen af en hund har pligt til at lade hunden mærke og registrere, i overensstemmelse med det anførte fastsat til 4 måneder, jf. § 1, stk. 1, i lov nr. 335 af 14. maj 1992 om ændring af lov om hunde.

3.2.12.1.a. Krav om skilt til hunden

Regler om skilte til hunde er fastsat i bekendtgørelse nr. 496 af 1. november 1969 om skilte til hunde. Pligten til at sørge for, at hunde er forsynet med et skilt, påhviler besidderen af hunden, jf. hundelovens § 1, stk. 1. Selve hundeskiltet skal være fremstillet af rustfrit metal eller andet materiale af tilsvarende styrke og holdbarhed. Skiltet skal være solidt fastgjort til halsbåndet. Skiltet skal angive besidderens navn og fulde adresse i letlæselige bogstaver, der skal være mindst 2 mm høje. Bogstaverne skal være påført skiltet ved prægning, indgraving eller på anden lige så holdbar måde, jf. bekendtgørelsens § 2. Overtrædelse af reglerne straffes med bøde, jf. bekendtgørelsens § 3.

3.2.12.1.b. Kravene til mærkning og registrering

Justitsministeren har ved bekendtgørelse nr. 1500 af 20. december 2004 udstedt nærmere regler om mærkning og registrering af hunde. Bekendtgørelsen er ændret ved bekendtgørelse nr. 710 af 29. juni 2005.

Efter bekendtgørelsens § 1 skal besidderen af en hund født efter den 1. januar 1993, sørge for, at hunden er mærket og anmeldt til registrering i Dansk Hunderegister, senest når den er 4 måneder gammel. Dansk Hunderegister er ansvarlig for registrering af hunde og er en forening stiftet af Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark, Dansk Kennel Klub, Dyrenes Dags Komité og Den Danske Dyrlægeforening.

Registreringspligten påhviler besidderen af hunden på det tidspunkt, hvor hunden er 4 måneder gammel. Der er ikke noget til hinder for, at mærkning og registrering foretages, før hunden er 4 måneder gammel. Besidderen af en hund, der er over 4 måneder gammel, skal opbevare dokumentation for, at hunden er registreret, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Pligten til at sørge for mærkning og registrering af en hund gælder også ved indførsel af hunde, der er over 4 måneder gammel. Pligten påhviler den, der indfører hunden her i landet, og vedkommende skal sørge for, at hunden inden 4 uger efter indførslen er mærket og anmeldt til registrering, jf. bekendtgørelsens § 1, stk. 2. Ved indførsel af hunde, der er under 4 måneder gammel, påhviler pligten den person, der besidder hunden, når den er 4 måneder gammel.

For registrering af en hund betales 85 kr. til dækning af Dansk Hunderegisters omkostninger ved registreringen, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1. Betalingen gælder for registrering af hunden i hele dens levetid. Anmeldelse af ændringer i registret er gratis, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 2, jf. §§ 12-13.

Reglerne om mærkning findes i bekendtgørelsens kapitel 2. Mærkning af en hund indebærer, at hunden tildeles en entydig identifikation (ID-nummer), der består af en kombination af tal eller af en kombination af tal og bogstaver. ID-nummersystemet administreres af Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 2.

Selve mærkningen foretages ved øre- eller lyskentangovering eller elektronisk ved injektion af chip efter et system, der er godkendt af Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1. Dansk Hunderegister anvender en af Fødevarestyrelsen godkendt nummerserie til mærkning ved brug af elektronisk chip efter stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 3.

Ifølge bekendtgørelsens § 6 må mærkning kun foretages af dyrlæger og ID-mærkere (tatovører), der er registreret i Dansk Hunderegister. Udgifterne til mærkning afholdes af besidderen af hunden, og er ikke indeholdt i gebyret efter § 3, stk. 1, jf. bekendtgørelsens § 6.

Reglerne om registrering findes i bekendtgørelsens kapitel 3. Efter bekendtgørelsens § 8 skal besidderen ved anmeldelse af en hund til registrering give oplysning om navn, adresse, fødselsdato samt telefonnummer. Endvidere skal der gives oplysning om hundens stambogs- eller kaldenavn, ID-

nummer, fødselsdato, køn, race og farve. Hvis hunden har både et stambogs- og kaldenavn, skal begge disse navne registreres. Besidderen kan endvidere vælge at oplyse sin e-postadresse. Dansk Hunderegister registrerer oplysningerne og sender hundens besidder en registreringsattest, jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 4.

Såfremt der sker ændringer i de registrerede oplysninger, skal besidderen af hunden inden 4 uger foretage anmeldelse herom til Dansk Hunderegister, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 1. Såfremt en hund skifter ejer, påhviler pligten efter stk. 1 erhververen af hunden, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 2. Ved registrering af ændringer slettes de oplysninger, som anmeldelsen om ændring vedrører, bortset fra oplysninger om tidligere ejere, jf. bekendtgørelsens § 12, stk. 3. Efter § 13 kan besidderen af en hund endvidere foretage anmeldelse om hundens død til Dansk Hunderegister.

Det vil således altid fremgå af oplysningerne i Dansk Hunderegister, hvem der har været besidder af hunden. Politiet vil således – ved at sammenholde oplysningerne i Det Centrale Kriminalregister med oplysningerne i Dansk Hunderegister – kunne finde frem til pålæg, der måtte være meddelt tidligere besiddere af den pågældende hund, og dermed blive bekendt med tidligere episoder, som den pågældende hund eventuelt måtte have været involveret i.

Overtrædelse af bestemmelserne i bekendtgørelsen straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, jf. bekendtgørelsens § 18, stk. 1.

3.2.12.2. Krav om snor (hundelovens § 3)

Reglerne om, hvornår en hund skal føres i snor følger af hundelovens § 3. Bestemmelsen stammer fra den oprindelige hundelov fra 1938.

Efter hundelovens § 3, stk. 1, 1. pkt., er det forbudt i byer og bymæssige bebyggelse at lade hunde færdes på gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelige færdsel, uden at de enten føres i snor eller er ifølge med en person, som har fuldt herredømme over dem.

En hund anses ikke for at være under ledsagelse, hvis den kun er under tilsyn fra besidderens bolig eller forretningslokale. Føres hunde i snor, skal snoren være så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren. Hvis en hund på de nævnte steder færdes løs uden at være ifølge med en person, der har fuldt herredømme over den, indfanger politiet hunden og underretter besidderen, jf. lovens § 3, stk. 1, 2.-4. pkt.

Overtrædelse af hundelovens § 3, stk. 1, 1.-3. pkt., straffes med bøde, jf. § 12, stk. 1.

Under førstebehandlingen i Landstinget af forslag til lov om hunde den 20. november 1936 blev begrebet "fuldt herredømme" drøftet på foranledning af den socialdemokratiske ordfører, som bl.a.

udtrykte bekymring for fortolkningen og håndhævelse af bestemmelsen. Hertil svarende justitsministeren, at "fuldt herredømme" i almindelighed må betyde, at:

"Manden har Hunden den lige op ad sig. Man kan ikke tillade ham at lade den strejfe rundt, selv om den vender tilbage, naar han fløjter, for undervejs kan det tilstedkomme, som det ogsaa er blevet nævnt, forskellige Ulykker, medens det derimod, hvor det drejer sig om Pladser som Frederiksberg Have eller Søndermarken, jo ikke har samme betydning, at Hunden gaar lige op ad Ejeren, naar han altid har Herredømmet".

Justitsministeren udtalte endvidere, at:

"Det siger selv, at det ogsaa har voldt mig Hovedbrud at formulere § 10, fordi jeg maatte være i Tvivl om, hvorvidt man ikke burde gaa over til, som jo overmaade mange Mennesker forlanger, naar man har en Hund i Byer eller i Omraader med bymæssig Bebyggelse, at den altid skal holdes i Baand; derfor gik jeg den Vej at foreslaa: man kan vel dog gøre en Undtagelse herfra, naar vedkommende har fuldt Herredømme over den, men saaledes at man i de Byer, hvor man mener, dette ikke er tilstrækkeligt, i Politivedtægterne kan optage Bestemmelser, hvorefter Hunde altid skal føres i Baand. (...) Jeg tør sige, at jeg for mit eget Vedkommende er komplet lige glad, hvad der kommer til at staa i saa Henseende, og jeg synes, at det maa være tilstrækkeligt, naar man i den enkelte Kommune lader festsætte i Politivedtægten, hvorvidt man altid skal have Hunden i Baand."

Kristeligt Folkeparti fremsatte med lovændringen i 1992 forslag om, at hundelovens § 3, stk. 1, blev ændret, således at alle hunde skulle føres i snor i byer og bymæssig bebyggelse. Justitsministeren m.fl. udtalte under førstebehandlingen af lovforslaget, at de gældende regler allerede indeholdt mulighed for lokalt i politivedtægterne at optage bestemmelser om, at hunde altid skal føres i snor i byer og bymæssig bebyggelse, hvorfor forslaget var udtryk for allerede gældende ret. På denne baggrund blev denne del af forslaget nedstemt.

Af hundelovens § 3, stk. 2, fremgår det, at der i politivedtægterne kan optages bestemmelse om, at hunde på de i lovens § 3, stk. 1, nævnte steder (dvs. gader, veje, stier eller pladser mv., der er åbne for almindelig færdsel), altid skal føres i snor, ligesom det af færdselshensyn kan bestemmes, at hovedreglen i § 3, stk. 1, 1. pkt. (dvs. om hunde skal føres i snor eller være ifølge med en person, som har fuldt herredømme over dem), uden for de dér nævnte områder skal komme til anvendelse for bestemt angivne veje eller ejendomme.

Bestemmelsen blev indført ved hundeloven i 1938. Baggrunden for hundelovens § 3, stk. 2, var ifølge forarbejderne bl.a., at man ville overlade det til det lokale politi/kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om, hvorvidt hunde altid skal føres i snor på gader, veje, stier eller pladser m.v., der er åbne for almindelig færdsel. Bestemmelsen havde dog efter alt at dømme i væsentlig grad et færdselssikkerhedsmæssigt sigte.

I overensstemmelse med bestemmelsen i hundelovens § 3, stk. 2, indeholdt de tidligere politivedtægter forskellige regler om, at hunde i forskellige situationer skulle føres i snor.

Politivedtægterne blev ophævet med virkning fra 1. juli 2005, jf. § 26 i lov nr. 444 af 9. juni 2004 om politiets virksomhed med senere ændringer (politiloven), hvorfor hundelovens § 3, stk. 2, herefter har mistet sin betydning. Samtidig blev justitsministeren bemyndiget til at fastsætte regler om bl.a. dyr på offentlige steder, jf. politilovens § 23. Denne bemyndigelse er dog endnu ikke blevet udnyttet.

Før den 1. juli 2005, hvor politivedtægterne blev ophævet, var det således alene i 4 (København, Frederiksberg, Århus og Horsens) af landets dengang 54 politikredse, at der fandtes et ubetinget krav om båndpligt for hunde på gader og i offentlige anlæg.

Af § 33, stk. 2, i politivedtægten for København fremgik således, at hunde på gader og i offentlige anlæg skulle føres i snor, der er så kort, at hunden holdes tæt ind til ledsageren. Politiet kunne dog med kommunalbestyrelsens tilslutning gøre undtagelse fra denne bestemmelse for dele af byen. En tilsvarende bestemmelse fandtes i politivedtægterne for Frederiksberg, Århus og Horsens, men bestemmelsen fandtes ikke i normalpolitivedtægten.

Normalpolitivedtægtens § 31 indeholdt bestemmelser om, at løse hunde ikke måtte medtages eller opholde sig i beværtningslokaler, at løbske hundehunde på veje altid skulle føres i snor, og at det var forbudt under færdsel på veje at føre hunde i snor fra motorkøretøj, cykel med hjælpemotor eller hestekøretøj. Heller ikke ridende måtte føre hunde i snor. Flertallet af landets politikredse havde bestemmelser om hunde optaget i deres politivedtægter, der indholdsmæssigt svarede til normalpolitivedtægtens § 31.

Et mindretal af politikredsene havde valgt – udover normalpolitivedtægtens § 31 – at optage yderligere regler om hunde m.v. i deres politivedtægter. I disse kredse fandtes der f.eks. specifikke regler om forbud mod løse hunde på offentlige legepladser eller badestrande.

I politivedtægten for København var der – udover kravet om at hunde skulle føres i kort snor på gader og i offentlige anlæg – bl.a. optaget regler om, at hunde generelt ikke måtte medtages eller opholde sig i beværtningslokaler eller på offentlige legepladser eller badestrande.

Det følger endvidere af hundelovens § 3, stk. 3, at uden for København, Frederiksberg og Gentofte samt byer med over 15.000 indbyggere skal schæferhunde, dobermannpinschere, rottweilere, bulldogge, bokserer, newfoundlandere, scr. bernhardshunde, grand danois'er, leonbergere, skotske hyrdehunde, broholmere, mynder, dalmatinere, hønsehunde (tysk korthår, pointer, setter, griffonær-

mere) samt enhver større hund, der efter sin race eller sin karakter kan sidestilles med de nævnte hunde, føres i snor eller holdes indelukket eller forsvarligt bundet fra solnedgang til solopgang, dog mindst i tiden fra kl. 18 til kl. 6. Bestemmelsen gælder ikke hunde, der benyttes af politiet, hæren, skov- og jagtbetjente, vagtselskaber o. lign., eller jagthunde, der af en person, der har fuldt herredømme over dem, anvendes til jagt inden for den i jagtloven fastsatte jagttid.

Bestemmelsen blev indført i hundeloven i 1938. Afgrænsningen af de nærmere angivne racer i bestemmelsen er ikke nærmere omtalt i bemærkningerne til lovforslaget. Det følger dog af forarbejderne, at tidsbegrænsningen fra kl. 18 til kl. 6, skulle "udelukke, at hunde slippes løs i tidlige sommermorgener, før der er mennesker på marken, således at de under omstrejfen kan overfalde vildt og husdyr, uden at der er større mulighed for at hindre dette".

Endelig påhviler det i medfør af hundelovens § 3, stk. 4, besidderen af en hund uden for byer og områder med bymæssig bebyggelse at drage omsorg for, at den ikke strejfer om.

Denne bestemmelse blev indsat i hundeloven i 1962 (lov nr. 194 af 12. juni 1962), og det fremgår af forarbejderne til lovændringen, at formålet med bestemmelsen var at dæmme op for omstrejfende hundes overfald på andre dyr i landkommunerne.

Det følger endelig af hundelovens § 3, stk. 6, at under ganske særlige omstændigheder kan politiet tillade, at bestemmelserne i stk. 1, 1. pkt. og stk. 3, samt de i medfør af stk. 2 udfærdigede politivedtægter fraviges for et begrænset tidsrum. Denne bestemmelse er også blevet indsat i hundeloven tilbage i 1938. Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til loven, at det kunne være af sikkerhedsmæssig betydning, især for personer, der bor på ensomt beliggende steder, at hunde kan gå løse udendørs hele døgnet igennem, derfor blev det i stk. 4 (i dag stk. 6) endvidere foreslået, at politiet under ganske særlige omstændigheder skal kunne give en midlertidig tilladelse til, at bestemmelserne i stk. 1, 1. pkt. og stk. 2 og stk. 3 fraviges. Der tænkes herved navnlig på situationer, hvor befolkningen i et bestemt område er ængstelig på grund af uopklarede ildebrande, overfald, grove tyverier eller andre forbrydelser af farligere karakter, eller fordi det vides, at en eftersøgt forbryder holder sig skjult på egnen.

3.2.12.2.a. Regler om snor i anden lovgivning

Ifølge § 16 i bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv., samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger (ordensbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 373 af 23. maj 2008, skal besøgende i offentlige anlæg overholde de ordensbestemmelser, som er bekendtgjort ved opslag, og følge de anvisninger til ordenens overholdelse, som gives af de tilsynsførende.

Det samme gælder ordensbestemmelser, som er bekendtgjort ved opslag, og som efter indhentet udtalelse fra kommunalbestyrelsen er godkendt af politidirektøren for nærmere afgrænsede private eller offentlige arealer, på veje eller andre steder, hvortil der er almindelig adgang, jf. ordensbekendtgørelsens § 2.

Efter § 22 i lovbekendtgørelse nr. 1042 af 20. oktober 2008 (naturbeskyttelsesloven), som ændret ved lov nr. 1336 af 19. december 2008, skal hunde i perioden 1. april - 30. september føres i snor på strandbredder og andre kyststrækninger. Endvidere skal hunde efter samme lovs § 23, stk. 1, § 24, stk. 1, og § 25, stk. 1, føres i snor i skove samt på udyrkede og klitfredede arealer.

Kommunalbestyrelserne kan derudover i medfør af § 13 i bekendtgørelse nr. 165 af 23. februar 2009 om badevand og badeområder udstede forskrifter angående hundes tilstedeværelse i vandet og på stranden.

3.2.13.3. Erstatning (hundelovens § 8)

Efter hundelovens § 8, stk. 1, er besidderen af en hund forpligtet til at erstatte den skade, hunden forvolder. Oplyses det, at den skadelidende har medvirket til skaden, kan erstatningen dog nedsættes eller helt bortfalde. Efter § 8, stk. 2, påhviler det besidderen af en hund at holde den ansvarsforsikret. Forsikrings-selskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte for erstatning efter § 8, stk. 1. Undtaget for forsikringspligten er hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner. Justitsministeren kan i medfør af hundelovens § 8, stk. 3, efter forhandling med Assurandør-Societetet fastsætte nærmere regler til gennemførelse af bestemmelserne i § 8, stk. 2.

Erstatningsansvaret efter hundelovens § 8, stk. 1, 1. pkt., er objektivt i den forstand, at det er uafhængigt af skyld hos besidderen, dvs. om der kan bebrejdes besidderen noget i forbindelse med dennes behandling af eller omsorg for hunden. Det fritager f.eks. ikke for ansvar, at besidderen har holdt hunden indelukket eller i snor. Der er tale om et strengere erstatningsansvar end det sædvanlige i dansk ret, der kaldes culpa-ansvaret. Efter den almindelige ansvarsregel, der beror på retspraksis og ikke er nedfældet i nogen generel lovbestemmelse, ifaldes erstatningsansvar kun i det omfang skadevolderen har handlet culpøst, dvs. ikke har handlet med en sådan agtpågivenhed eller forsvarlighed, som normalt må kræves i den konkrete situation. Det skal normalt være noget at bebrejde eller læge skadevolderen til last. Ved hundelovens § 8, stk. 1, 1. pkt., fraviges denne hovedregel i skærpende retning. Der er her i landet en lang tradition for et sådant strengere ansvar. Allerede i Danske Lov fra 1683 findes i DL 6-10-2 således regler om objektivt ansvar, bl.a. for løsgående hunde.

Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 194 af 12. juni 1962 om ændringer i lov om hunde, men bestemmelsen har reelt samme indhold som § 13, stk. 1, i lov nr. 164 af 18. maj 1937 om hunde og

som § 13 i lov nr. 127 af 18. april 1925 om hundeafgift samt om straf og erstatning for skade forårsaget af hunde, der dog kun omfattede løsgående hunde.

Udgangspunktet om, at besidderen altid er ansvarlig, kan dog fraviges efter § 8, stk. 1, 2. pkt. Efter denne bestemmelse kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde, hvis det oplyses, at skadelidte har medvirket til skaden. Hvis skadelidte således selv har handlet uforsvarligt eller uagtsomt, og denne adfærd har haft betydning for skadens indtræden eller skadens omfang, kan det medføre, at besidderen fritages for at betale erstatning, eller at erstatningens størrelse nedsættes i forhold til det tab, som skaden har medført. I sådanne tilfælde kan der ske frifindelse eller en ansvarsfordeling kan finde sted.

For at sikre, at der er realitet bag ved reglerne i § 8, stk. 1, og fordi, der i mange tilfælde kan blive tale om ganske betydelige skader forvoldt af hunde, er der i § 8, stk. 2, fastsat regler om lovpligtig ansvarsforsikring for besiddere af hunde. Pligten til at holde hunden ansvarsforsikret påhviler besidderen og er strafsanktioneret i henhold til lovens § 12, stk. 1. Bøden er normalt 300 kr. Forsikringsselskabet hæfter umiddelbart for erstatningen over for skadelidte. Undtaget for sikringspligten er kun hunde, der holdes af statsmyndigheder, statsinstitutioner eller kommuner, f.eks. politiets og toldvæsenets hunde.

For skader forvoldt af hunde, der ikke er forsikret, eller hvor forsikringen er ude af kraft, eller hvor skaden er forvoldt af en hund, der ikke kan identificeres, hæfter en særlig forening, der består af de forsikringsselskaber, der tegner hundeforsikring. I de tilfælde, hvor foreningen har udbetalt erstatning for skader forvoldt af en ikke-forsikret hund eller en hund, hvor forsikringen er ude af kraft, har foreningen regres over for hundens besidder.

Justitsministeriet har med hjemmel i hundelovens § 8, stk. 3, efter forhandling med Assurandør-Societetet fastsat nærmere regler om ansvarsforsikring af hunde i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984 om ansvarsforsikring af hunde.

Kapitel 4. Udenlandsk ret om farlige hunde

Til brug for sine overvejelser har udvalget indhentet oplysninger om retstilstanden i andre lande.

4.1. Sverige

Den 1. januar 2008 trådte en ny lov om "Tillsyn över hundar och katter" i kraft i Sverige. Loven medførte bl.a., at det blev lettere for politiet at gribe ind overfor hunde, der er årsag til skader eller problemer, eller risikerer at være det.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:

"Lagen om tillsyn över hundar och katter har efter tillkomsten år 1943 ändrats i flera viktiga avseenden. Ett exempel är att vissa bestämmelser om katter infördes i lagen år 1987. Fram till dess hade lagen endast avsett hundar. De grundläggande bestämmelserna, som närmast tar sikte på att motverka att hundar orsakar skador eller olägenheter, är emellertid i det stora hela oförändrade.

Tidigare var problemen med lösspringande djur – främst hundar – störst på landsbygden. Behovet av att skydda lantbrukets djur mot attacker från kringstrykande hundar ansågs vara stort. Detta synsätt återspeglas tydligt i lagen. Ett exempel på detta är att ägare av lantbruksdjur har rätt att döda lösspringande bitska hundar som vistas på område där lantbruksdjur finns.

Genom förändringar i samhällsstrukturen har problemen med lösspringande djur kommit att successivt flyttas från landsbygden till städer och andra tätorter. I och med denna grundläggande förändring har också problemets karaktär förändrats. I dag är det allvarligaste problemet hundar som attackerar människor eller sällskapsdjur. Det har visserligen även tidigare förekommit att hundar skadar människor och andra djur men det moderna samhället med allt fler människor boende i tätorter ställer högre krav på den kontroll som en hundägare måste ha över sin hund. Det förekommer även vissa företeelser som skapar rädsla och osäkerhet, till exempel att vissa personer använder hunden som ett vapen vid brott. Förändringarna i samhällsstrukturen innebär att det ställs krav på åtgärder och möjligheter till ingripanden som inte kan tillgodoses med den nuvarande lagens bestämmelser.

I Sverige finns enligt Statistiska centralbyrån i dag knappt 730 000 hundar (september 2006). Det är viktigt att komma ihåg att det stora antalet hundägare sköter sina hundar på ett bra sätt och tar ett aktivt ansvar för och hänsyn till att hunden också fungerar väl i förhållande till omgivningen. De fåtal fall där det brister i ansvaret måste dock åtgärdas.

Att det finns adekvata, rättsliga möjligheter att ingripa är särskilt viktigt i de fall där tillsynen över hunden brister i sådan omfattning eller på ett sådant sätt att hunden utgör en fara för omgivningen. Även om problemen med de riktigt farliga hundarna är relativt ringa till sin omfattning är det oacceptabelt att människor skall behöva känna rädsla för att bli attackerade av aggressiva hundar."

Indførsel af et forbud mod bestemte racer har været drøftet i Sverige. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:

"I debatten om farliga hundar har det ofta framförts att vissa raser är farligare än andra och att dessa därför bör förbjudas. Flera europeiska länder har olika typer av restriktioner gentemot specifika raser. Restriktionerna handlar ofta om att hundar av en viss ras och blandrashundar där den förbjudna rasen ingår måste steriliseras eller kastreras, hållas kopplade, vara försedda med munkorg eller inte får införas i landet.

Det är dock inte möjligt att hänföra alla farliga hundar till en särskild hundras. Ett felaktigt beteende kan utvecklas hos alla hundraser och förstärkas genom bland annat felaktig avel eller felaktig hantering.

Regeringen anser att den huvudsakliga gemensamma nämnaren som går att finna mellan farliga hundar är att de har ägare som brister i sitt hundägaransvar. Hundar har i och för sig olika egenskaper som gör dem mer eller mindre farliga i samma ägares händer, men dessa skillnader följer inte rasgränser, utan variationerna är i allmänhet större inom en ras än mellan raser. Ett införande av förbud mot vissa raser skulle därför kunna innebära att många hundar förbjuds som i själva verket är betydligt mindre farliga än hundar av tillåtna raser. Detta faktum utgör i sig självt inte något skäl till att avstå från att införa rasspecifika restriktioner.

Det kan ju finnas en ras som orsakar oproportionerligt mycket skada och som inte tillför några egentliga positiva värden. I ett sådant fall skulle det alltså kunna vara en bra lösning att förbjuda en sådan ras. Oavsett om hundarna i rasen orsakar skador på grund av sina egenskaper eller på grund av att ägarna inte tar sitt ansvar borde skadorna minska om hundarna försvann. Det finns dock bland annat en rad praktiska problem förenade med en sådan lösning. I dag saknas kunskaper om vilken eller vilka hundraser som orsakar oproportionerligt mycket skador, eftersom det inte finns kontinuerlig statistik över detta. Ett problem blir därför att kunna fastställa vilka raser som är så farliga att de bör förbjudas. Detta blir dessutom ännu mer besvärligt om även korsningar där den förbjudna rasen ingår skall förbjudas.

De länder som har någon form av rasförbud har i allmänhet valt ett av två huvudalternativ. Det första alternativet innebär att bevisbördan läggs på hundägaren genom att hundägaren i princip skall kunna bevisa att hans eller hennes hund inte är av någon förbjuden ras. Som bevis brukar godtas att hunden är märkt och stambokförd i en stambok som förs av någon av staten godkänd hundorganisation. Ett av problemen med detta system är att stamböcker endast förs för vissa raserna hundar. I princip innebär alltså denna omvända bevisbörda att blandraser förbjuds. Med blandraser avses då även hundar vars föräldrar är rasrena och av samma ras men som inte själva registreras. Trots att Sverige har en låg andel blandrashundar i hundpopulationen skulle detta innebära att fler än 100.000 hundar, utöver dem som tillhör den eller de förbjudna raserna, i princip skulle omfattas av förbudet. Detta är varken rimligt eller önskvärt.

Det andra alternativet för identifiering är att staten definierar ett antal utseendemässiga egenskaper som anses karaktärisera den förbjudna rasen. I vissa länder har karaktäristiken även kompletterats med beteendemässiga egenskaper. Utifrån dessa givna definitioner skall sedan de rättsvärdande myndigheterna avgöra om den enskilda hunden tillhör den förbjudna rasen eller inte. Detta har många gånger visat sig vara en omöjlig uppgift. Dels finns det olika raser som är väldigt lika varandra (t.ex. pitbull och American staffordshire terrier), dels kan vissa blandraser komma att uppfylla kraven.

Det finns ytterligare omständigheter som talar mot rasrestriktioner som en metod att minska problemen med farliga hundar. Den kanske viktigaste är att det är osannolikt att denna typ av åtgärder medför en minskning av problemen. Detta beror på just det faktum att det är vissa ägare som är problemet, inte hundar av en viss ras. Om ett förbud

för vissa raser införs är det troligt att de dåliga ägarna skaffar hundar av andra raser som kan bli lika farliga som hundar av de förbjudna raserna. I flera av de länder som har rasrestriktioner för hundar är denna utveckling mycket tydlig. Andra länder hamnar i situationer där fler och fler raser förbjuds.

Regeringen anser sålunda att det inte är möjligt att hänföra de farliga hundarna till någon särskild hundras. Alla hundar, oavsett ras, kan utveckla aggressiva eller på något annat sätt farliga egenskaper. Det är inte heller möjligt att på annat sätt effektivt fastställa vilka hundar som är potentiellt farliga. Den enligt regeringen mest lämpliga lösningen ligger därför i stället i att skapa ett regelverk som gör det möjligt att komma till rätta med enskilda hundägare samt sådana hundar som orsakar eller riskerar att orsaka skada eller olägenheter för omgivningen, oavsett vilken hundras det är fråga om."

Spørgsmålet om indførsel af et krav om hundekørekort har tillige været overvejet. Af bemærkningerne fremgår følgende:

"I den almænnede debatten framføres ibland åsikten att det bör krävas någon form av tillstånd för att få äga eller hantera hundar, ett så kallat hundkörkort. Ett hundkörkort skulle kunna utfärdas till den som har genomgått utbildning om till exempel hundens beteenden och behov, dressyr eller samhällets krav på hundäggande. Ett alternativ vore att en hundägare måste visa att han eller hon klarar av att kontrollera den egna hunden för att få ett hundkörkort.

Regeringen har inte för avsikt att föreslå något krav på hundkörkort för att få äga eller hantera en hund. Anledningen är att det vore en alltför ingripande åtgärd mot den överväldigande majoritet hundägare som sköter sina hundar på ett bra sätt.

De allra flesta hundägare låter inte sina hundar orsaka skador eller olägenheter för omgivningen. De fåtal fall i vilka hundägare brister i ansvaret måste dock kunna åtgärdas. Detta kan dock åstadkommas på annat sätt än genom ett införande av ett hundkörkort. Regeringen föreslår nedan bland annat att polismyndigheten skall kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs om någon brister i tillsynen över en hund. Ett exempel på ett sådant föreläggande är att en person skall kunna meddelas föreläggande om att han eller hon måste genomgå en hundägarutbildning. Om en person fortsätter att bryta mot eller underlåter att följa ett förbud eller föreläggande kan han eller hon meddelas förbud att ha hand om hund (hundförbud)."

Følgende fremgår af lovens § 8:

"Om någon brister i tillsynen över eller skötseln av en hund, får polismyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avservärd olägenhet.

Såväl förelägganden som förbud får förenas med vite."

Efter § 8 kan politiet f.eks. stille krav om, at hunden skal føres i snor og/eller være iført mundkurv.

Af §§ 11 og 12 fremgår:

"För att hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet får polismyndigheten, om inte andra, mindre ingripande åtgärder anses tillräckliga, besluta att den skall omhändertas."

"Om en hund har omhändertagits med stöd av § 11, får ägaren eller innehavaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndigheten får, efter utredning, besluta att hunden skall säljas, skänkas bort eller, om hunden utgör en fara för människor eller djur eller om det annars finns särskilda skäl, avlivas."

Om "omhändertagande av hundar m.m." fremgår det af bemärkningerne:

"Enligt gällande tillsynslag får polismyndigheten besluta att omhänderta en hund som visat benägenhet att bita människor eller hemdjur (en s.k. bitsk hund). Sedan hunden omhändertagits får ägaren inte förfoga över hunden utan tillstånd av polismyndigheten. Polismyndigheten skall efter värdering låta sälja eller avliva hunden eller ta hand om den tills vidare.

Innan en hund avlivas skall en veterinär yttra sig, om det inte är uppenbart obehövt eller fara i dröjsmål. Enligt lagen om märkning och registrering av hundar kan en hund, som påträffas utan märkning eller som inte har någon ägare registrerad, omhändertas av polismyndigheten om hunden utgör eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller om det annars finns särskilda skäl.

Det finns flera brister med de i tillsynslagen gällande bestämmelserna om omhändertagande av hundar. Ett problem är att endast bitska hundar omfattas. Det innebär att bestämmelsen inte ger någon möjlighet att omhänderta och eventuellt avliva en hund som biter en människa eller hemdjur men som inte visat sådana tendenser tidigare. Ett annat problem är att hundar som orsakar skador eller avsevärda olägenheter som inte riktar sig mot människor eller hemdjur, utan t.ex. mot en annan hund, inte kan omhändertas.

Regeringen anser att kravet på att hunden skall vara bitsk för att den skall få omhändertas i den nya lagen skall ersättas av en generell möjlighet att ingripa vid bristande tillsynsansvar. Härigenom kommer fler hundar än som nu är fallet att omfattas av bestämmelsen om omhändertagande. En grundförutsättning är dock att mindre ingripande åtgärder inte anses vara tillräckliga, som till exempel beslut om koppelväng eller att hunden inte får lämnas ensam hemma vissa tider på dygnet. I de allra flesta fall kommer det därför inte att bli fråga om att polismyndigheten omhändertar en hund innan andra åtgärder har prövats.

En hundägare måste kunna begå smärre misstag eller hamna i en situation där hunden reagerar på ett oväntat sätt, utan att hunden omhändertas och riskerar att avlivas. Det kan till exempel inte anses vara en tillräcklig grund för omhändertagande att en hund

endast har uppträtt hotfullt mot en människa eller har gjort utfall mot en annan hund. Det krävs något mer som ger anledning att tro att hundens beteende kommer att upprepas och att det på grund därav finns risk för att hunden kommer att orsaka skador eller avsevärda olägenheter. Inte ens det faktum att en hund har bitit en människa eller ett djur innebär i sig att polismyndigheten bör omhänderta hunden eller besluta om andra åtgärder. Det avgörande är i stället om hunden riskerar att orsaka nya skador eller avsevärda olägenheter.

De föreslagna bestämmelserna innebär en möjlighet att omhänderta en hund redan innan den har orsakat en konkret skada. Det finns en risk att en sådan möjlighet kan komma att missbrukas av vissa personer, t.ex. på så sätt att en granne som är i osämja med en annan granne anmäler till polismyndigheten att den andre har en hund som är farlig och behöver omhändertas, utan att så egentligen är fallet. På grund härav och på grund av det ingrepp som ett omhändertagande innebär i förhållande till den enskildes egendom bör möjligheten för polismyndigheten att i dessa situationer omhänderta en hund utnyttjas restriktivt.

Utredningen har föreslagit att en hund skall kunna omhändertas enbart på den grunden att den är omärkt eller att ägaren inte är registrerad. Det krav som därutöver gäller i dag för att en hund skall kunna omhändertas på grund av att den är omärkt m.m., nämligen att hunden skall utgöra eller kan komma att utgöra en fara för människor eller andra djur eller att det annars finns särskilda skäl, har enligt utredningen medfört att polismyndighetens möjlighet att arbeta förebyggande har minskat. Sett till lagens syfte är det enligt utredningen fullt rimligt att polismyndigheten, för att framtvinga en märkning, får omhänderta en hund om inte ägaren följer lagen. Detta skulle också ge bättre möjligheter att förebygga problem med farliga hundar.

...

Eftersom det gentemot den enskilde är ett ingrepp att omhänderta en hund är det av största vikt att polismyndighetens beslut om vad som skall hända med den omhändertagna hunden vilar på en grundlig utredning. I en sådan utredning bör en bedömning av hundens mentala egenskaper och vilken tillsyn som hundägaren har över hunden ingå. En hund som har egenskaper som gör att den ibland uppvisar ett aggressivt beteende men där hundägaren är skicklig och ansvarsfull kanske inte behöver vara fortsatt omhändertagen. Å andra sidan kan en hund som bedöms vara snäll och som i allmänhet inte har ett aggressivt beteende komma att bli farlig och aggressiv om tillsynen är eftersatt. Det kan då finnas skäl att låta omhändertagandet bestå.

En utgångspunkt är att endast hundar som av någon anledning efter en utredning anses vara en fara för människor eller andra djur bör avlivas. Det kan också finnas andra särskilda skäl till att avliva en hund. Ett exempel kan vara en hund som är mycket gammal och som inte går att sälja eller skänka bort, eftersom ingen vill ha den på grund av hög ålder. Hunden i fråga kanske i allmänhet är snäll men anses ha en hundägare som utövar så pass dålig tillsyn att hunden i dennes närvaro är aggressiv, varför hunden inte heller kan lämnas tillbaka till ägaren. I ett sådant fall kanske det inte finns någon annan lösning än att avliva hunden. Om hunden inte anses vara farlig, men av någon

anledning ändå inte bör återlämnas till ägaren eller innehavaren, bör den i första hand säljas och, om det av någon anledning inte går, i andra hand skänkas bort.

Enligt gällande tillsynslag skall yttrande inhämtas från veterinär innan polismyndigheten avlivar en hund. Veterinärens undersökning är inriktad på att klargöra om det kan finnas en fysisk orsak till en hunds aggressivitet.

Om veterinären kommer fram till att det inte går att behandla hunden brukar den avlivas. Ett yttrande från veterinär kan i vissa fall också vara nödvändigt för att klargöra hundens sjukdomsstatus, t.ex. vid misstanke om att hunden lider av rabies. Ibland kompletteras veterinärutlåtandet med en test av hundens mentala egenskaper utförd av en besiktningsman inom polismyndighetens hundverksamhet. I de fall som test förekommer skiljer sig testmetoderna åt mellan olika polismyndigheter.”

Politiet kan meddele hundeforbud efter lovens § 15:

”Polismyndigheten får meddela förbud att ha hand om hund (hundförbud) för den som allvarligt brister eller tidigare har brustit i tillsynen över en hund. Vid bedömningen av om ett hundförbud bör meddelas skall särskilt beaktas om den mot vilken förbudet avses gälla har begått brott där han eller hon har använt hund som vapen eller vid upprepade tillfällen har varit föremål för föreläggande eller förbud enligt 8 § eller har haft hand om hund som har omhändertagits enligt 11 §. Hundförbud skall inte meddelas om det är uppenbart att de omständigheter som gett upphov till att ett hundförbud övervägs inte kommer att upprepas. Hundförbud får avse viss tid eller gälla tills vidare. Den som är under femton år får inte meddelas hundförbud.”

Överträdelse af et meddelet hundeforbud er sanktioneret i § 22:

”Den som bryter mot ett hundförbud döms för överträdelse af hundeforbud til böter eller fængelse i højst ett år.”

Djurskyddsförordningens § 19 indeholder tillige regler om farlige hunde. Af bestemmelsen fremgår:

”Det är forbudt at inneha eller genom avel frambringe hunder som

1. har ekstremt stor kamplust,
2. blir lätt retade og biter,
3. bara med svårighet kan förmås avbryta ett angrepp og
4. har en benågenhet at rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hunder.”

I forbindelse med udarbejdelse af loven om ”Tilsyn over hunder og katter” blev følgende overvejelser gjort i forhold til § 19 i djurskyddsförordningen:

”Enligt 19 § djurskyddsförordningen är det förbjudet att inneha eller genom avel frambringe hunder som har ekstremt stor kamplust, lätt bliver retade og biter, bara med

svårighet kan förmås att avbryta ett angrepp samt har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot människor eller andra hundar. Samtliga kriterier måste vara uppfyllda för att en hund skall omfattas av bestämmelsen. Utredningen föreslår att 19 § skall upphöra och ersättas av en bestämmelse i 29 § samma förordning med innebörden att hundar som kan förväntas nedärva okontrollerbar aggressivitet inte får användas i avel. En del remissinstanser, bland annat *Sveriges lantbruksuniversitet*, anser att den av utredningen föreslagna lydelsen inte skulle vara lättare att tillämpa än den nuvarande lydelsen. Regeringen ansluter sig till denna uppfattning.

Även om den nu gällande bestämmelsen är svår att tillämpa och det enligt utredningen har gjorts få ingripanden med stöd av bestämmelsen anser regeringen att den fyller en viktig funktion. Bestämmelsen utgör en klar och tydlig markering om att denna typ av djur normalt sett inte är önskvärda från samhälls- och synpunkt. Bestämmelsen fyller också en pedagogisk funktion. Regeringen anser därför att bestämmelsen skall ha kvar sin nuvarande lydelse.

Jordbruksverket har tidigare föreslagit att bestämmelsen skall slopas då den inte motiveras av djurskyddsskäl. Verket har föreslagit att bestämmelsen i stället skall införas som en ny paragraf i tillsynslagen. Regeringen delar inte denna uppfattning utan anser att bestämmelsen till viss del även motiveras av djurskyddsskäl. Bestämmelsen innebär bland annat att det är förbjudet att inneha eller att genom avel frambringe hundar som har en benägenhet att rikta sitt kampintresse mot andra hundar. Syftet med bestämmelsen i den delen är att motverka att hundar används i hundslagsmål. Ett hundslagsmål innefattar ett uppenbart lidande för de inblandade djuren. Regeringen gör därför bedömningen att bestämmelsen bör vara kvar i djurskyddsförordningen.”

For så vidt angår reglerna om snor varierer disse regler i Sverige fra kommune til kommune. Det følger dog af § 16, at:

”Under tiden den 1 mars–20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter som avviker från första stycket. Om det behövs till skydd för viltet får sådana föreskrifter innebära att en hund skall hållas kopplad.”

4.2. Norge

I 2003 indførtes der i Norge en første egentlig hundelov. Baggrunden herfor var bl.a. enkelte tilfælde, hvor børn var blevet dræbt eller alvorligt såret efter hundeoverfald.

Reglerne om farlige hunde findes i hundelovens § 19, hvoraf følgende fremgår:

"Kongen kan gi forskrift om forbud mot å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder. Forskriften kan sette krav til dokumentasjon av hundens rase eller type.

Med farlige hunder menes hunder eller hundetyper som spesielt aggressive, kampvillige og utholdende, og som på grunn av disse egenskapene er farlige for mennesker og dyr. Første ledd gjelder også for hundetyper som lett kan forveksles med farlige hunder.

Det er forbudt å holde eller innføre hunder som

- a) er gitt trening i eller for å angripe eller forsvare hundeholderen mot mennesker,
- b) er gitt trening i eller for å angripe andre hunder, eller
- c) enkelthunder som fremstår som spesielt aggressive, kampvillige eller med andre sterkt uønskede egenskaper eller fremtreden, slik at de kan være farlige for mennesker eller dyr.

Er det tvil om en hund går inn under tredje ledd bokstav c, kan politiet ta hunden i forvaring og kreve at hundeholderen bekoster og medvirker ved en kyndig undersøkelse av hundens atferd for å avklare om den er vel avbalansert eller har en lav terskel for aggresjon eller andre farlige egenskaper mv. Politiet fastsetter hvem som skal undersøke hunden. Dersom ikke hundeholderen følger opp innen en rimelig frist satt av politiet, regnes hunden for å gå inn under tredje ledd bokstav c.

Hunder som bliver avlet, innført eller holdt i strid med regler i eller i medhold av denne paragraf, kan avlives eller pålegges utført av riket ved vedtak av politiet."

Hundelovens § 20 inneholder en række undtagelser til § 19. Følgende fremgår:

"En hund omfattes ~~ikke~~ av § 19 tredje ledd bokstav a eller b hvis den er trent av politiet eller i særlige tilfelle av andre med politiets tillatelse, eller er innført i riket med politiets tillatelse. j k

En hund omfattes ikke av § 19 tredje ledd bokstav a hvis den er lovlig trent av en hundeorganisasjon før lovens ikrafttreden, eller etter lovens ikrafttreden av en hundeorganisasjon uten politiets tillatelse. Bliver vilkårene overtrådt eller hunden angriper et menneske, skal den avlives etter vedtak av politiet, hvis ikke nødværge eller nødrett berettiget angrepet."

Forskrift om hunder er udstedt i 2004 bl.a. med hjemmel i hundelovens § 19. Følgende fremgår af §

1:

"Det er forbudt å holde, avle eller innføre farlige hunder, eller å innføre sæd eller embryo fra farlige hunder.

Hunder av følgende typer, og blandinger der en eller flere av disse er med, anses som farlige hunder, uansett blandingsforhold:

- a) Pitbullterrier,
- b) amerikansk staffordshire terrier,
- c) fila brasileiro,

- d) toso inu,
- e) dogo argentino.

Som farlige hunder anses også hunder og hundetyper som er en blanding av hund og ulv, uansett blandingsforhold. For hunderaser med opprinnelig blanding av ulv som er registrert i Norge av Norsk Kennel Klub 1. januar 1993, gjelder første punktum bare for tsjekkosllovakisk ulvehund. Hvis ulv er iblandet rasen etter den internasjonale raseetableringen, gjelder første punktum for hunder som kan være etterkommere etter denne ulven.”

Endelig fremgår det af forskriftens § 3, at:

”Hunder som omfattes av § 1 annet ledd og tsjekkosllovakisk ulvehund kan beholdes dersom de var lovlig avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt. Hund som kan beholdes kan også tilbakeføres til landet etter utenlandsreiser.

Det gjelder følgende vilkår for å kunne beholde disse hundene:

- a) hundene kan ikke brukes i avl, selges eller omplasseres,
- b) hundene skal bære identitetsmerke som knytter hunden til et registreringsbevis som opplyser om eierens navn og adresse og viser at hunden er avlet, innført eller holdt før forskriften her ble vedtatt.

Bliver ett av vilkårene overtrådt eller en slik hund angriper mennesker, gjelder ikke lenger § 3 for denne hund.”

Herudover følger det generelt om hunde i hundelovens § 14, 1. led, at:

”Hundeholderen skal sørge for å holde eller kalle hunden tilbake og gjøre det han kan for å avverge urettmessig jager eller angriper mennesker eller dyr, dersom inngrepet ikke går lenger enn nødvendig for å avverge skade, og dessuten ikke går utover det forsvarlige i betraktning av angrepets farlighet og den angrepnes interesse.”

Det fremgår endvidere af § 17, at:

”Politiet kan i samsvar med reglene i politiloven § 6 gripe inn overfor hunder og hundeholdere for å vareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet eller trygghet, eller for å verne andre dyr.

Politiet kan for øvrig i slike tilfeller blant annet pålegge båndtvang eller tidsbegrenset bruk av munnkruv, gi detaljerte pålegg om inngjerding av eiendom der hund oppholder seg, pålegge å redusere antall hunder, forby hunders tilstedeværelse i bestemte områder, gi andre pålegg eller forbud som gjelder hundeholdet eller sikring av hunder, ta seg inn på privat eiendom eller område, og om nødvendig ta hånd om hunder. Politiets vedtak har virkning straks, om ikke annet bliver fastsatt.

Unnlater hundeholderen å etterkomme pålegg eller forbud, kan politiet for hundeholderens regning sørge for at det nødvendige bliver gjort for å vareta de hensyn som er nevnt i første ledd.

Dersom en hund har drept eller påført et menneske vesentlig skade eller angrepet et barn, kan hunden og andre hunder i hundeholderens varetekt eller eie avlives av politiet der de finnes, dersom hensynet til noens sikkerhet eller allmennhetens trygghet klart tilsier en umiddelbar avliving.

Reglerne om grungiving og klage i forvaltningsloven kapittel V og VI gjelder for politiets vedtak etter § 17 annet led, dog slik at det ikke er klagemulighet på umiddelbar avliving.”

4.3. Finland

I Finland findes reglerne om hunde primært i ordensloven og jagtloven samt i lovgivningen om dyrevelfærd. Finsk ret indeholder ikke noget forbud mod bestemte hunderacer, men der er krav om, at alle hunde skal føres i snor i tætbebyggede områder. Ejeren af en hund skal således sørge for, at hunden ikke færdes på motionsstier uden snor, eller områder, der er forbeholdt børn. Hunde må heller ikke færdes uden snor på almene badestrande, præparerede skispor eller idrætsarealer, med mindre dette er særskilt tilladt. Hunde, som er i statens varetagt, og hunde, som anvendes af vægte-re til udførelse af overvågningsopgaver, redningshunde og ledsagerhunde til syns- og bevægelses-hæmmede, er undtaget for at skulle føres i snor. Herudover skal hunde uden for egen ejendom føres i snor i perioden fra 1. marts til 19. august.

4.4. Storbritannien

I Storbritannien findes reglerne om farlige hunde i The Dangerous Dogs Act fra 1991, som ændret ved The Dangerous Dogs (Amendment) Act fra 1997, og i bekendtgørelserne The Dangerous Dogs (Designated Types) Order fra 1991 og The Dangerous Dogs Compensation and Exemption Schemes Order fra 1991.

The Dangerous Dogs Act indeholder et forbud mod besiddelse, avl, salg, bytte, reklamering og udstilling med henblik på salg mv. af specifikke typer af farlige hunde.

Det britiske forbud omfatter pit bull terrier, japansk tosa, dogo argentino og fila brasileiro. Herudover er enhver anden hund, som er i besiddelse af de samme fysiske og adfærdsmæssige karakteristika som én af de forbudte hundetyper ulovlig.

Vurderingen af, om en hund er i besiddelse af de samme fysiske og adfærdsmæssige egenskaber som én af de forbudte hundetyper, foretages af en domstol.

Personer, som var ejer af en hund af den nævnte type på tidspunktet for ikrafttræden af The Dangerous Dogs Act i 1991, havde mulighed for i en tidsbegrænset periode at søge om dispensation fra forbudet. Som betingelse for at kunne få meddelt dispensation fra forbudet skulle oplysninger om hunden registreres i et register (The Index of Exempted Dogs), og hunden skulle være steriliseret, tatoveret og chip-mærket. Hunden skulle endvidere føres i snor og være forsynet med mundkurv på offentlige steder, og ejeren skulle sørge for, at hunden var forsikret mod skade på tredjemand.

Besiddelse, avl, salg, bytte, reklamering og udstilling med henblik på salg mv. af de nævnte hundetyper straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. Overtrædelse af forbudet kan endvidere medføre krav om aflivning af hunden og eventuelt frakendelse af retten til at besidde hunde.

Ved ændringen af The Dangerous Dogs Act i 1997 blev der indført en mulighed for, at domstolene kan undlade at træffe afgørelse om aflivning af en hund, hvis domstolen vurderer, at hunden ikke udgør en fare for den offentlige sikkerhed. For hunde født før den 30. november 1991 er det desuden en betingelse, at der er en god begrundelse for, at hunden ikke allerede er registreret i The Index of Exempted Dogs. Hvis en domstol bestemmer, at en hund ikke skal aflives, skal de ovennævnte betingelser om registrering, sterilisering, tatovering, chip-mærkning, snor, mundkurv og forsikring opfyldes.

4.5. Tyskland

Efter et overfald i Hamborg i 2000, hvor to american staffordshire terriere bed et barn ihjel, startede en debat i de tyske medier om, i hvor høj grad den gældende tyske hundelovgivning var tilstrækkelig. Indtil år 2000 har tysk lovgivning vedrørende farlige hunde ikke været racespecifik, men har indeholdt mulighed for, at myndighederne har kunnet gribe ind over for individuelt farlige hunde enten ved mundkurvs- eller linetvang, ved at kræve at hunden holdes indespærret eller ved aflivning. Efter år 2000 er der i 13 af 16 forbundslande blevet vedtaget love rettet mod specifikke racer, der kan betragtes som farlige.

Lovgivningen vedrørende hunde er i Tyskland reguleret på forbundsniveau. Herudover har de enkelte delstater hver sin lovgivning om hunde, herunder om farlige hunde. På kommunalt plan fastlægges der regler for, hvor hunde skal føres i snor, snorens længde, hvor hunde må løbe frit mv.

Lovgivningen på forbudsniveau indeholder hovedsageligt dyrebeskyttelsesforanstaltninger med krav der stilles til hundeejere. Endvidere definerer forbundslovgivningen farlige og aggressive hunde, der udviser angrebs- og kampadfærd. Følgende hunderacer er i forbundslovgivningen opført som farlige: Pit bull terriere, american staffordshire terriere, staffordshire bullterrier, bullterrier samt hunde, der i delstatslovgivningen er opført som farlige. Disse hunde må ikke indføres i Tyskland.

Kompetencen til i øvrigt at lovgive om hunde i Tyskland er tillagt de 16 delstater, hvilket gør at kategoriseringen af farlige hunde er meget forskellig fra delstat til delstat. Det gælder normalt i delstatslovgivningen, at der kræves tilladelse til at holde en hund, der er defineret som farlig. Tilladelsen gives kun til myndige, pålidelige personer, der er personligt egnede og besidder tilstrækkelig faglige viden til at holde den pågældende hund. Ejeren skal være i stand til at holde og føre den farlige hund i line. I nogle delstater kræves der som forudsætning for tilladelse en særlig personlig interesse i at holde en farlig hund, f.eks. til bevogtningsformål. Nogle delstater påbyder sterilisation eller kastration. Herudover skal hunden være identificeret og være ansvarsforsikret.

Delstatslovgivningerne afgrænser typisk pålidelighed og egnethed negativt ved at opregne forhold, der gør personer upålidelige og uegnede til at holde en farlig hund. Faglig viden skal dokumenteres via en prøve. Delstatslovgivningerne fastlægger for farlige hunde normalt udvidet linepligt, pligt til mundkurv i de særligt fastlagte fritløbsområder for hunde, hvor der heller ikke for farlige hunde er linepligt. Endvidere har hundeejeren pligt til at indhegne sin ejendom, således at hunden ikke på egen hånd kan forlade ejendommen.

Delstatslovgivningerne definerer typisk farlige hunde som værende hunde med øget aggressivitet, hunde der har været bidske over for mennesker og dyr, berunder vildt, og hunde, som er angrebslystne eller bidske udover det naturlige. De fleste delstater har endvidere fastlagt racespecifikke kriterier, avl, afstamning, uddannelse og afretning som grundlag for at definere en hund som farlig.

Tre delstater – Niedersachsen, Sachsen-Anhalt og Thüringen – opererer alene med de generelle kriterier for afgrænsning af farlige hunde. Otte delstater – Berlin, Bremen, Hessen, Mecklenburg-Vorpommern, Rheinland-Pfalz, Saarland, Sachsen og Schleswig-Holstein – opererer i tillæg til de generelle kriterier med en liste over hunderacer, der anses for farlige. Racelisten omfatter de 4 racer, der er nævnt i forbundslovgivningen. Nogle delstater begrænser sig hertil. Andre delstater har forlænget listen med op til i alt 12 racer. Fem delstater – Baden-Württemberg, Bayern, Brandenburg, Hamburg og Nordrhein-Westfalen – opererer i tillæg til de generelle kriterier med to racelister, hvor den første omfatter hunde, der anses som farlige og den anden omfatter hunde, der kan være farlige. Hunde omfattet af den anden liste kan slippe for de særlige krav for farlige hunde (dvs. snor og mundkurv mv.), hvis de kan bestå en adfærdstest, der skal godtgøre, at hunden ikke er aggressiv over for hverken mennesker eller andre hunde. [Skriv dette tydeligere]

4.6. Nederlandene

På baggrund af flere tilfælde af overfald i starten af 1990'erne, hvor børn blev bidt ihjel af hunde af racen pit bull terriere, indførtes der i Nederlandene regler for aggressive dyr. Formålet med disse regler var at reducere antallet af pit bull terriere i landet.

Reglerne om aggressive dyr indeholdte bl.a. registreringspligt for pit bull samt pligt til at iføre pit bull terriere mundkurv. Herudover blev der indført et forbud mod avl og besiddelse af pit bull terriere, der ikke var registreret i 1994, hvilket på sigt ville medføre en udryddelse af racen.

I sommeren 2008 blev reglerne revideret, da de ikke i praksis havde haft den ønskede effekt. Det blev besluttet at ophæve reglerne for aggressive dyr pr. 1. januar 2009, da ordningen ikke havde ført til færre bidskader. Regelsættet havde endvidere været udsat for en del kritik fra bl.a. ejere af pit bull terriere, som ikke havde været involverede i overfald, men også på grund af regelsættets entydige fokusering på hunde af racen pit bull terriere.

Som erstatning for reglerne for aggressive dyr blev det overvejet at indføre en ny ordning, som ville gøre det muligt at beslaglægge hunde, der har udvist unormal aggressiv adfærd. Beslagslagte hunde skulle gennemgå en test foretaget af en adfærdskyndig. Hvis testen viser, at den unormale aggressive adfærd er en del af hundens karakter, vil hunden blive aflivet. Ordningen ville endvidere give kommunerne mulighed for lokalt at stille krav om snor og mundkurv.

Den foreslåede ordning blev drøftet i løbet af efteråret 2008, hvor det blev besluttet ikke at erstatte reglerne for aggressive dyr med en ny ordning. Baggrunden herfor var bl.a., at hundens adfærd fortrinsvist bestemmes af hundens ejer. Det blev derfor anset for tilstrækkeligt, at der i de kommunale vedtægter er mulighed for at gribe ind over for hundeejere, der ophidser sin hund og/eller holder hunden i utilstrækkelig kort snor. Ansvar for retlig indgriben over for aggressive hunde og hundenes ejere er fortrinsvist placeret hos kommunerne. Kommunale vedtægter indeholder mulighed for at beslaglægge en hund, der har været involveret i bidoverfald. I alvorligere tilfælde kan de strafferetlige regler finde anvendelse.

4.7. Frankrig

I sommeren 2008 blev reglerne om forebyggelse og beskyttelse af personer mod farlige hunde skærpet i Frankrig. Stramningen havde til formål at ansvarliggøre ejerne eller besidderen af såkaldte farlige hunde, dvs. hunde af racerne staffordshire terrier, american staffordshire terrier, mastiff, tosa og rottweilere.

Ved besiddelse af disse racer stilles der krav om et kursus til opnåelse af et egnethedsbevis. Kurset har til formål at hunde udviser en passende adfærd ved ophold på offentlige og private områder. Såfremt ejeren eller besidderen ikke gennemfører kurset, kan borgmesteren anbringe dyret og eventuelt aflive det på grund af en "formodning om umiddelbar alvorlig fare".

Det fremgår af forordningen af 8. april 2009 om betingelser for afholdelse af kursus til opnåelse af egnethedsbevis mv., at kurset varer syv timer og gennemføres på én dag. Kurset afholdes med eller uden hund. Hvis kurset afholdes uden hund, skal kursuslederen råde over to hunde for at kunne gennemføre øvelserne i praksis.

Kurset indeholder bl.a. oplysning om hundeejernes ansvar og pligter og det faglige miljø og for- eninger vedrørende hunde. På kurset gennemgås endvidere hundens karakteristika, de forskellige hundetyper herkomst, de vigtigste karakteristika for adfærdsudvikling, kommunikation mellem hund og besidder, de grundlæggende mekanismer for indlæring hos hunde og nødvendigheden af at opdrage hunde for at opnå harmoni i forholdet mellem hunde og besidder, både når hunden færdes på private som offentlige områder. Kurset indeholder endvidere en gennemgang af de forskellige årsager til aggressiv adfærd (relationelle, udviklingsbetingede eller medicinske), forebyggelse af aggressiv adfærd, valg af hundehvalp, ønsket adfærd i tilfælde af aggression (styring af den aggres- sive hund).

Endelig indeholder kurset nogle praktiske øvelser i at føre hunde i snor, påsætning og aftagning af mundkurv, særlige teknikker ved møde med ukendte personer og andre hunde, og i situationer i bylivet, herunder siddende stilling ved overgange, rolig holdning på offentlige steder. Der er endvi- dere fastsat regler for udbydere af det nævnte kursus.

Det er endvidere et krav, at ejeren eller besidderen af de nævnte hunde får udstedt et "ihænderha- verbevis" på det lokale rådhus. Hundene skal endvidere regelmæssigt gennemgå en adfærdsvurde- ring.

Enhver hund – uanset race – der har bidt en person, skal deklareres på det lokale rådhus og gen- nemgå en adfærdsvurdering. Der kan endvidere lokalt træffes bestemmelse om, at hunde, der ikke er én af de nævnte racer, på grund af sin størrelse, skal gennemgå en duellighedsprøve og en ad- færdsvurdering.

Det følger af dekret nr. 2008-1158 af 10. november 2008 om vurdering af hundeadfærd mv., at ad- færdsvurderingen foretages i forbindelse med et dyrlægebesøg. Vurderingens formål er at vurdere den mulige fare, som en hund kan frembyde. Den ansvarlige dyrlæge indplacerer hunden på ét af følgende fire niveau for farlighed:

Niveau 1: Hunden frembyder ikke nogen særlig risiko ud over de for hunderacen iboen- de.

Niveau 2: Hunden frembyder lav farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Niveau 3: Hunden frembyder kritisk farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Niveau 4: Hunden frembyder høj farlighed for visse personer eller i visse situationer.

Afhængig af hundens indplacering foreslår dyrlægen forebyggende foranstaltninger med henblik på at formindske hundens farlighed. Dyrlægen anbefalinger endvidere forskellige tiltag til at begrænse kontakten med forskellige personer og situationer, som kan medføre risici.

Dyrlægen kan anbefale, at der foretages en ny adfærdsvurdering og vil i den forbindelse angive, hvornår en sådan vurdering skal foretages.

Hvis hunden indplaceres på niveau 4, anbefaler dyrlægen, at hunden anbringes på et særligt opbevaringssted eller at hunden aflives. Et særligt opbevaringssted er et sted, hvor dyret, på ejerens eller besidderens ansvar, ikke kan forårsage ulykker.

Dyrlægen indberetter konklusionen på adfærdsvurderingen til borgmesteren i den kommune, hvor hundens ejer eller besidder er bosiddende, samt til det nationale hunderegister.

Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 2, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest tre år. Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 3, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest to år. Hvis det i adfærdsvurderingen konkluderes, at hunden indplaceres på niveau 4, skal der foretages en ny adfærdsvurdering efter senest et år.

Ejere af hunde, der har provokeret en dødelig ulykke kan straffes med fængsel i op til 10 år og en bøde på op til 150.000 euro.

Når en hund sælges, skal overdrageren udfærdige en attest. Attesten udstedes af dyrlægen, idet der på den ene side tages udgangspunkt i de oplysninger, som overdrageren har givet dyrlægen, og på den anden side en undersøgelse af hunden.

Det er bl.a. oplysninger om overdragerens identitet og adresse, dato og resultat af den senest gennemførte adfærdsvurdering samt for racehundes vedkommende en godkendelse af det nationale forbund.

Dyrlægen foretager en diagnosticering af hundens helbredstilstand, herunder kontrolleres det, om der er overensstemmelse mellem hundens udseende og raceangivelsen i det dokument, som angiver den hundekategori, som hunden tilhører. Hvis dette dokument ikke fremlægges, noterer dyrlægen på attesten, at hunden ikke tilhører nogen race. Hvis dyrlægen ikke kan afgøre, om hunden tilhører den anførte kategori, kan pågældende bestemme, at der skal foretages en artsbestemmelse, når hunden er mellem 8-12 måneder gammel. Hvis racebetegnelsen ikke stemmer overens med den i identifikationsdokumentet anførte, skal dyrlægen angive dette på attesten.

Det er endvidere et krav i Frankrig, at hunde føres i snor på offentlige områder.

4.8. Italien

I den seneste tid har der i de italienske medier været meget fokus på lovgivningen vedrørende aggressive hunde. Dette skyldes i særdeleshed flere meget alvorlige episoder med især mindre børn, der er blevet hårdt såret – og nogle dræbt – efter at være blevet overfaldet af enten vilde hunde eller af deres egen familiehund.

Den 1. april 2009 blev der vedtaget nye bestemmelser vedrørende den offentlige sikkerhed i forbindelse med aggressive hunde. Med de nye regler fjernes fokus i høj grad fra selve racen, og i stedet får den enkelte hundeejer flere forpligtelser, ligesom dyrlægens rolle fremhæves.

De vigtigste hovedpunkter er:

- Afskaffelse af liste over farlige hunderacer. Der findes ikke forbudte hunderacer i Italien, men visse hunde kan defineres som værende "krævende". Det er ikke tilladt at krydse forskellige hunderacer med henblik på at "udvikle" en mere aggressiv race.
- Dyrlæger skal på lokalt plan oprette og løbende ajourføre et register over hunde, som de mener potentielt vilje kunne udgøre en høj risiko. Disse hunde skal altid føres i snor og have mundkurv på.
- Alle hunde skal i det offentlige rum føres i snor på maksimalt 1,5 m med undtagelse af de områder, der af kommunen er udlagt til fritløbsområde.
- Hundeejere skal altid have mundkurv med, som skal påføres hunden i tilfælde af, at den måtte udgøre en fare for andre mennesker eller dyr. Mundkurven skal ligeledes påføres, hvis dette er blevet pålagt hundeejeren af de kompetente lokale myndigheder.
- I samarbejde med de lokale sundhedskontorer og dyrlæger opretter de enkelte kommuner kurser for hundeejere, som vil være obligatoriske for ejere af såkaldte "krævende hunde". På baggrund af de regionale hunderegister er det kommunen, der i samarbejde med veterinærkontorerne, afgør, hvilke hundeejere der har pligt til at følge kurset. Deltagelse i kurset skal betales af hundeejeren, som til gengæld får udleveret en "tilladelse", som altid skal medbringes, når ejeren færdes med hunden i det offentlige rum.
- Den selvstændige dyrlæge skal informere hundeejere om udbydelse af kurser og skal samtidig underrette det lokale veterinærkontor om "krævende hunde", der har besøgt den pågældendes klinik.
- For visse personer er det forbudt at eje en såkaldt "krævende hund". Det gælder bl.a. personer, der har begået flere lovovertrædelser, personer, der er blevet idømt mere end to års fængsel for forsætlig vold mod andre eller mod ejendom, unge under 18 år samt psykisk syge.

4.9. Spanien

Reglerne om farlige dyr findes i lov nr. 50 af 23. december 1999 om potentielt farlige dyr og kongeligt dekret nr. 287 af 22. marts 2002 om besiddelse af potentielt farlige dyr.

Det fremgår af loven, at potentielt farlige dyr er dyr – uanset om der er tale om vilde dyr eller husdyr – som har kapacitet til at dræbe eller skade mennesker eller dyr, og som kan forårsage skade på ting. Ligeledes betragtes store hunde, der efter deres race er aggressive, og hvis fysiske egenskaber gør dem i stand til at dræbe eller forårsage skade på mennesker, dyr eller ting, som potentielt farlige dyr. Ejere og avlere er forpligtet til at lade hundene registrere.

Straffen for overtrædelse af bestemmelserne i loven er bøde og i visse tilfælde konfiskation eller sterilisation af dyret. Endvidere kan retten til at beskæftige sig med potentielt farlige dyr blive frataget.

Det kongelige dekret om besiddelse af potentielt farlige dyr fastsætter nærmere regler om, hvilke dyr, herunder hunde, der er potentielt farlige, ligesom det indeholder betingelserne for at få tilladelse til at holde et potentielt farligt dyr og krav til ejere af et potentielt farligt dyr.

Ifølge dekretet anses hunde for potentielt farlige, hvis de tilhører en af de racer, der er nævnt i dekretets bilag I, eller hvis der er tale om krydsninger af disse racer. Hunde, hvis fysiske egenskaber svarer til alle eller størstedelen af de egenskaber, der er nævnt i bilag II, anses også for potentielt farlige. Undtaget herfra er hunde, der anvendes som førerhunde, og hunde, der er opdrættet eller trænet i overensstemmelse med regional eller statslig lovgivning. Endelig anses hunde, der er tydeligt aggressive, eller som har udvist aggressiv adfærd over for mennesker eller andre dyr, for potentielt farlige.

Af dekretet følger endvidere betingelserne for at erhverve eller forny en tilladelse til at besidde et potentielt farligt dyr. Personen skal være myndig og ikke tidligere straffet for f.eks. drab, frihedsberøvelse eller narkotikahandel eller frataget retten til at beskæftige sig med potentielt farlige dyr. Personen må endvidere ikke være straffet for grove overtrædelser af loven om potentielt farlige dyr. En tidligere fratagelse af retten til i en nærmere bestemt periode at beskæftige sig med potentielt farlige dyr vil normalt ikke være til hinder for erhvervelse eller fornyelse af en tilladelse, så længe fratagelsesperioden er udløbet på tidspunktet for ansøgningen. Endelig skal personen være i besiddelse af de nødvendige fysiske og psykiske egenskaber for at kunne eje et potentielt farligt dyr samt godtgøre, at vedkommende har tegnet en ansvarsforsikring med dækning på mindst 120.000 euro.

Personer, der ikke er i besiddelse af de nødvendige fysiske egenskaber, f.eks. ved syns- eller psykologiske handicaps, til at pleje og håndtere dyrene, vil ikke kunne være ejer af et potentielt farligt dyr.

Ejeren af et potentielt farligt dyr skal være i besiddelse af sin tilladelse samt bevis for dyrets registrering i kommunens register over potentielt farlige dyr, når ejeren befinder sig sammen med dyret på offentlige steder. Potentielt farlige hunde skal være iført mundkurv og føres i snor, hvis længde ikke må overstige 2 m, når den befinder sig på offentlige steder. Der må kun føres én hund pr. person. Potentielt farlige dyr, der befinder sig på f.eks. landejendomme, sommerhuse, villaer, terrasser eller gårde, skal være bundet, medmindre området, hvor dyret opholder sig, beskytter mennesker og andre dyr, der kommer i nærheden af området. Personer, der beskæftiger sig med potentielt farlige dyr, f.eks. avlere, dyrehandlere og trænere, skal have passende rammer og anlæg. Hvis et potentielt farligt dyr forsvinder, skal det kommunale register underrettes herom inden for 48 timer.

Endelig skal alle potentielt farlige hunde mærkes med en mikrochip.

Følgende racer fremgår af dekretets bilag I, der som nævnt indeholder en liste over de hunderacer, som anses for at være potentielt farlige:

1. Pit Bull Terrier
2. Staffordshire Bull Terrier
3. American Staffordshire Terrier
4. Rottweiler
5. Dogo Argentino
6. Fila Brasileiro
7. Tosa Inu
8. Akita Inu

Følgende er anført i dekretets bilag II, der som nævnt indeholder en liste over de fysiske egenskaber, der kan medføre, at en hund anses for at være potentielt farlig:

1. Stærk, kraftfuld, robust, atletisk og smidig muskulatur samt fysisk styrke og resistens.
2. Tydelig karakter og mod.
3. Korthåret.
4. Brystkasse mellem 60 og 80 cm, mellem 50 og 70 cm afstand mellem bageste og højeste del af ryggen samt vægt på over 20 kg.
5. Stort, firkantet og robust hoved med bredt og stort kranium samt muskuløse og runde kinder. Store og stærke kæber samt kraftig, bred og dyb mund.
6. Bred, muskuløs og kort hals.

7. Kompakt, bred og stor brystkasse, buedeformede ribben og muskuløs og kort ryg.
8. Parallelle, lige og kraftige forpoter. Muskuløse og lange bagpoter, der danner en moderat vinkel.

4.10. Schweiz

En ulykke i december 2005, hvor en 5-årig dreng blev bidt ihjel af tre pit bull terriere medførte en revision af reglerne vedrørende farlige hunde i Schweiz.

Indtil videre har det udelukkende været kantonernes (eller i enkelte tilfælde kommunernes) ansvar at lovgive på området, men en national hundelov er i øjeblikket under udarbejdelse. Lovforslaget indeholder ikke et forbud mod bestemte hunderacer, men skal danne rammerne for et "problemløst samliv mellem mennesker og hunde". Loven kommer til at gælde ved siden af dyrebeskyttelsesloven og dyrebeskyttelsesforordningen, som bl.a. foreskriver meldepligt ved bideulykker og uddannelse af hundeejere. Lovforslaget vil forstærke erstatningsansvaret og indføre en obligatorisk ansvarsforsikring.

Loven skal endvidere ensarte de 26 kantonale regelsæt på området. Kantonerne vil dog fortsat have mulighed for at indføre strengere regler end på nationalt niveau.

Som eksempel på kantonalt lovgivning om farlige hunde kan nævnes:

1. Bern

- Meldepligt ved hundebid eller aggressiv opførsel jf. den nationale lovgivning (TSchV Art. 78,1)
- Foranstaltninger i enkelttilfælde af farlige hunde jf. den nationale lovgivning (TSchV Art. 79,3)
- Uddannelse af hundeejere og hunde

2. Zürich

- Hunde af racerne american pit bull, american staffordshire terrier, bullterrier og staffordshire bullterrier skal være iført mundkurv og føres i snor på offentligt tilgængelige rum. Der er dog mulighed for enkelt undtagelser.
- Fra den 1. januar 2010 træder et forbud mod de fire racer i kraft.
- Meldepligt ved hundebid eller aggressiv opførsel jf. den nationale lovgivning (TSchV Art. 78,1)
- Uddannelse af hundeejere og hunde
- Registreringspligt

3. Geneve

- Der stilles krav om tilladelse til at holde følgende hunderacer: american staffordshire terrier, boerbull, cane corso, dogo argentino, fila brasileiro, mastiff, mastin espanol, mastino napoletano, american pit bull terrier, presa canario, rottweiler og tosa.
- Der er mundkurvspligt for de nævnte hunderacer.
- Der arbejdes desuden på en stramning af loven, som betyder, at de nævnte hunde skal forbydes samt at der kræves tilladelse til alle hunde over 25 kg.
- Der er pligt til at føre hunde i snor på de fleste offentlige steder.
- Hunde er forbudte på visse steder, f.eks. kirkegårde, sygehuse, skoler, svømmehaller, visse offentlige græsarealer og parker mv.

4. Tessin

- Der kræves tilladelse til følgende 30 hunderacer: rottweiler, amerikansk bulldog, deutsche dogge, fila brasileiro, dogo argentino, mastiff, masino napoletano, dogue de bordeaux, bullmastiff, tosa inu, ciarplanina, mastino del tibet, anatolsk Schæferhund, kaukasisk Schæferhund, schæferhund fra centralasien, cane corso, tysk schæferhund, de fire belgiske schæferhunde, hollandsk schæferhund, tjekkoslovakisk ulvehund, beauceron, komondor, kuvasz, sydrussisk schæferhund, schæferhund der tatra, bull terrier, amerikansk pit bull, staffordshire bull terrier, american staffordshire terrier, dobermann og deres blandinger.
- Der er pligt til at føre hunde i snor på alle offentlige områder.
- Det er obligatorisk for alle hundeejere at tegne en ansvarsforsikring med en dækningsgrad på min. 3 mio. SFr.

Østrig

I Østrig er farlige hunde reguleret i de ni forbundslandes lovgivning. I alle ni forbundslande gælder der et hensynsprincip, herunder regler om line og mundkurv. I Vorarlberg kræves der endvidere tilladelse til hold af hunde af racerne og krydsninger af racerne bullterrier, staffordshire bullterrier, american staffordshire terrier, mastino napoletano, mastin espanol, fila brasileiro, argentinsk mastiff, mastiff, bullmastiff, tosa inu, bordeaux dogge, dogo argentino, ridgeback og krydsningerne bandog und pit bull terrier.

I Wien og Oberösterreich er det forbudt at opdrætte og opdrage hunde udelukkende eller overvejende med det formål at opnå en forhøjet aggressivitet. Det er endvidere forbudt at omsætte sådanne hunde.

I Salzburg kræver det tilladelse at holde en hund, der har vist særlig aggressivitet, bidt mennesker eller dyr, eller vidt kamplyst, angrebslyst eller bidskhed ud over det sædvanlige. Tilladelsen, der meddeles af kommunen, forudsætter at en række betingelser vedrørende hundeholdet og ejerens kvalifikationer er opfyldt.

Steiermark har tidligere haft et forbud mod bestemte hunderacer. Reglerne er dog af formelle grunde blevet ophævet. Forbundslandet Tirol har også ophævet tidligere gældende indskrænkninger vedrørende bestemte hunderacer. Baggrunden herfor var, at et forbud mod bestemte racer var vanskeligt at administrere, og at det er nærmere at se den enkelte hund og dennes besidder, der er problemet, og ikke en bestemt race.

I Tirol findes der dog skærpede regler for hunde, der er embedsdyrlægen er erklæret for "påfaldende". Tilsvarende findes der i Niederösterreich og Kärnten skærpede regler for hunde, der er kendt som henholdsvis "farlige" eller "bidske".

Kapitel 5. Problemets omfang og karakter

5.1. Farlige hunde

Afhængig af hvem man spørger, vil man få forskellige svar på, hvilke hunde der er farlige. For en person, der er bange for hunde, kan store hunde opleves som farlige, og for en person med pelsdyrsallergi vil alle hunde være farlige i visse sammenhænge. De fleste mennesker associerer farlige hunde med hunde, der af forskellige årsager har en tilbøjelighed til at bide.¹

Hunden er et rovdyr, hvilket indebærer at alle hunde i princippet kan være farlige. Det vil derfor ikke være muligt at leve med hunde, uden at der vil være tilfælde af bidskader. Der findes forskellige faktorer, som har betydning for hvilken adfærd en hund udviser i en given situation. Som eksempel på sådanne faktorer kan nævnes køn, størrelse, ejer, rang, helbred, grad af socialisering i forhold til mennesker og andre dyr, jagtinstinkt, erfaring mv. En hund kan derimod aldrig selv påvirke, hvor farlig den er. Med lidt god vilje kan disse faktorer henføres i kategorien arvelige egenskaber, erhvervede egenskaber eller hvorledes hunden holdes. Med arvelige egenskaber menes mentale og fysiske egenskaber som hunden har fået i arv, med erhvervede egenskaber, menes egen-

¹ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 35.

skaber den har lært eller erfaret gennem sit liv, og med hvorledes hunden er holdt hvilket miljø hunden lever i og hvilken indstilling hundens ejer har til hunden og omgivelserne.²

Adfærdsegenskaber er genetisk set kvantitative, hvilket indebærer, at gener og miljøfaktorer tilsammen afgør, hvilke egenskaber der manifesterer sig hos den enkelte hund. Dette medfører, at det ikke er muligt eksempelvis at fastslå, hvor aggressiv en hund er, og om en hund vil opføre sig mere eller mindre aggressivt i forskellige situationer. Tilsvarende gør sig gældende for frygt, dominansadfærd mv. Det betyder også, at man ikke kan sondre mellem hunde, der er aggressive af genetiske årsager, og hunde, der er aggressive af miljømæssige årsager. De tre kategorier – arvelige og erhvervede egenskaber samt hvorledes hunden holdes – afhænger af og påvirker hinanden på forskellig vis. Det er derfor ikke muligt at se dem som afgrænsede områder, men for at tydeliggøre kategorierne beskrives de indledningsvis hver for sig.³

5.1.1. Arvelige egenskaber

Det er mennesket der, gennem den måde avlsarbejdet udføres på, i høj grad bestemmer hvordan hunde fungerer. Vi kan ikke forandre hunde som vi vil, men vi kan forstærke eller formindske forskellige adfærdsmønstre. Hvad end det gælder fårehunden med dens udprægede evne til at samle og holde sammen på en fåreflok, hyrdehunden som forsvarer samme flok mod rovdyr eller kamphunden som slås i timevis med en anden hund, så eksisterer de egenskaber som gør adfærden mulig også hos andre hunderacer og hos hundens forfader ulven. Forskellen er, at man gennem selektiv avl har ændret hvor ofte og med hvilken intensitet forskellige adfærdsmønstre forekommer i forskellige situationer. Intet nyt er dog tilføjet og intet er fjernet helt. En forandring i en population af hundes arvelige egenskaber kan være en bevidst strategi fra avlernes side, eller kan skyldes at man ikke tager hensyn til de pågældende egenskaber i avlen (alternativt at man ikke er i stand til at modvirke en forandring).

Det antages at forskellige typer af frygt har stor betydning for en hunds "genetisk betingede farlighed". Jo mere usikker og bange en hund er anlagt, desto oftere risikerer den at havne i situationer som den ikke kan håndtere på en balanceret måde. Hvis den har en tilbøjelighed, arvelig eller indlært, til at løse situationer som den opfatter som besværlige med aggressivitet, øges risikoen for at den kommer til at forvoide skade. I princippet kan alle hunde opføre sig aggressivt i ekstreme situationer, men dette udgør ikke et problem, så længe hundene ikke opfatter "forkerte" situationer som ekstreme.

En stor tilbøjelighed til at blive aggressiv i situationer hvor frygt ikke behøver at være den udløsende faktor indebærer naturligvis at hunden kan være farlig. Eksempler på faktorer som kan udløse

² Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 37.

³ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 37-38.

aggressiv adfærd er smerte, forsvar af en for hunden vigtig ressource, for eksempel madskålen, sofaen eller et stykke legetøj, at hunden oplever en trussel eller uklare dominansforhold.

Hunde kan også bide uden at være aggressive eller bange. Det kan for eksempel dreje sig om en hund hvis jagtinstinkt udløses af en kat, et legende barn eller en anden hund.

Hvilke fysiske egenskaber der har størst betydning for en hunds evne til at forvolde skade siger egentlig sig selv. Jo større, mere muskuløs og udholdende en hund er, desto større evne har den til at forvolde skade. For nogle år tilbage var det ikke ualmindeligt at pitbullen tillagdes en egenskab som skulle gøre den ekstra farlig, nemlig at kæberne havde en anatomisk konstruktion, som gjorde at de gik i "baglås" når hunden bed sig fast i noget. For 50 år siden kun man også få fortalt at bokserne havde den samme egenskab, og andre racer har sikkert også haft denne myte klæbet til sig. Myten er ikke sand. Der er ikke tvivl om at forskellige racer og forskellige individer indenfor en race kan bide med forskellig styrke og være mere eller mindre tilbøjelige til at slippe taget i det de har bidt sig fast i. Men dette afhænger udover størrelse og styrke også af mentale egenskaber, ikke på at kæben går i baglås.⁴

5.1.2. Erhvervede egenskaber

Mennesket er, gennem den måde det fra starten kan påvirke en ufarlig hund, i stand til at gøre den farlig; et farligt adfærdsmønster kan indlæres, bevidst eller ubevidst. Praktisk talt alle hunde der er tilstrækkeligt store kan blive farlige. Omvendt kan mange af de hunde som besidder mentale egenskaber, som gør dem "farlige" udvikles til relativt ufarlige dyr, hvis de passes af ansvarlige og viddende ejere. Antagelig vis kan selv en hund som "har lært at være farlig" ofte "læres at blive ufarlig" igen. Måder hvorpå man bevidst kan opbygge farlige egenskaber hos en hund, er beskyttelses- (for eksempel politihunde) og vagthundetræning. Så længe denne træning varetages af vidende og ansvarsfulde ejere behøver træningen på ingen måde at resultere i et problem. Havner en beskyttelses- eller vagttrænet hund i de forkerte hænder kan den dog blive farlig. Hvis en farlig adfærd ubevidst indlæres, sker det ofte når hunden i forskellige situationer "tester" ejeren med en adfærd, som ejeren ikke gør noget ved, alternativt reagerer aktivt mod på en forkert måde, indirekte eller direkte opmuntrer. Det kan handle om, at hunden prøver at bruge aggressivitet for at slippe for at forlade sofaen, eller at hunden opfatter andre hunde den møder som væmmelige og derfor forsøger at skræmme dem. Hvis besidderen ikke træder til i sådanne situationer og handler på korrekt vis er der en åbenbar risiko for at hunden lærer at aggressivitet løser situationen. Næste gang en lignende situation opstår, vil hunden formentlig udvise denne adfærd hurtigere og med større intensitet end tidligere og så videre. Desuden øges risikoen for at hunden også vil afprøve adfærden i helt andre situationer.

⁴ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 38-39.

For at en hund i sit fremtidige liv kan fungere godt i samfundet, er det vigtigt at den gennem de første tre måneder af sit liv socialiseres med mennesker og hunde. Det er dog ikke tilfældet, at en hund som ikke er tilstrækkeligt socialiseret per automatik er farlig, men under forudsætningen "alt andet lige" er den farligere end den ville have været hvis den var blevet socialiseret på tilfredsstillende vis.

En hunds helbredsstatus kan påvirke hvor let den går til angreb. En hund som normalt er sød bider måske sin ejer når denne gør hundens øre rene, på trods af at dette aldrig har været et problem tidligere; årsagen kan være at hunden har ondt i ørene på grund af en ørebetændelse. Hunde som udvikler eller har medfødte psykiske forstyrrelser anses for at være meget sjældne. Men i de tilfælde hvor det forekommer, kan det naturligvis komme til udtryk ved at hunden bliver upålidelig eller unormalt aggressiv.⁵

5.1.3. Måden hunden holdes på

Hvorledes hunden holdes af sin ejer er af afgørende betydning for hvor farlig den er. Nøgleordene er viden, både om hunde og om samfundets krav til hunde, for eksempel i form af lovgivning, og ansvar, dels i forhold til hunden og dens behov og dels i forhold til omgivelserne. Uanset om og hvorfor en hund besidder egenskaber som gør den mere eller mindre farlig, bliver den enkelte hund ikke farlig for omgivelserne før opsynet med hunden bliver mangelfuldt.

Manglende ansvar for og viden om hunde og deres behov kan vise sig ved at hunden erhverver sig mindre vellykket lærdom og erfaring. Det kan givet vis også blive et problem hvis hunden ikke lærer visse ting.

Opsynet med en hund kan være mere eller mindre dårligt. Dels findes der hundeejere, som på grund af uvidenhed og/eller fejlagtige hensyn ikke har tilstrækkelig kontrol over deres hund, men som dog ikke har til hensigt at hunden skal volde besvær for omgivelserne. Dels findes der de ejere som fuldt ud bevidst lader deres hunde skræmme eller skade mennesker eller dyr.

Et sædvanligt problem ved hold af hund er, at besidderen ikke etablerer et lederskab over sin hund. En forudsætning for at en stor hund, specielt hunde som har "farlige" mentale egenskaber, vil kunne betragtes som ufarlige, er at besidderen har tilstrækkelig kontrol over den. Dette er vigtigt for at forhindre at hunden opfører sig på en uønsket måde og for at uønsket adfærd kan afbrydes. Denne form for kontrol kan opnås ved at ejeren begrænser hundens rent fysiske muligheder for at forårsage problemer, for eksempel ved altid at have den i snor. På samme måde som at en usocialiseret hund er "farligere" end en socialiseret, er det klart, at hvis det ikke er besidderen som bestemmer i forholdet til sin hund, så øges risikoen for at hunden vil forårsage skader under forudsætningen "alt andet lige".

⁵ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 39-40.

Et andet fænomen, som ikke bare kan ligges de enkelte hundeejere til last, er at dagens samfund i flere henseender ikke er tilpasset hundens grundlæggende behov, hvilket kan føre til problemer. For eksempel er hunden et meget socialt væsen med stort behov for at leve sammen med sin flok, det vil sige ejeren med familie. Det er ikke ualmindeligt at dette behov bliver tilsidesat ved at hunden tvinges til at være alene i lange perioder, nogen gange hele arbejdsdage flere dage om ugen. Hunde er af allergi- og hygiejneårsager ofte ikke velkomne i butikker, på restauranter mv., hvilket medfører yderligere isolering fra flokken. Et andet eksempel er at det er almindeligt at hunde skal holdes i snor; for mange hunde medfører det begrænsninger og den styring der sker af deres interaktion med omgivelserne som snoren udgør, er en stor frustration. Hunden er endvidere skabt til at jage. Denne jagtlyst kan og bør, for at hunden kan have det godt, tilfredsstilles ved at den på forskellig vis stimuleres både fysisk og mentalt. Dette er især vigtigt i forhold til hunde som altid føres i snor. Problemet er, at mange hundeejere helt enkelt ikke når dette. Der er mange eksempler på hvordan hundens og samfundets behov er modstridende og resultatet er at mange hunde har det dårligt. Dette indebærer dels et dyrevelfærdsmæssigt problem og dels at visse hunde ikke kan håndtere sin livssituation. Dette kommer til udtryk i form af problemadfærd af forskellig slags. En problemadfærd er for eksempel at hunden bider.⁶

5.2. Forskellige typer af farlige hunde og hundeejere

5.2.1. Hunde der anvendes som våben

Det forekommer at hunde anvendes som våben, for eksempel når ejeren truer eller mishandler nogen, eller når ejeren bruger sin hund til at forstyrre politihundes arbejde. Ifølge flere politifolk er hunde der anvendes som våben et forhold som er øget i omfang gennem de seneste år. Det er alvorligt for det første at dette overhovedet forekommer og for det andet at problemets omfang øges. Ved den svenske Hundansvarsutrednings konference om problemer med hunde den 11. september 2002 fortalte de deltagende politifolk, at der i løbet af de seneste år er begyndt at ske en ændring af, hvilke racer der optræder i kriminelle sammenhænge. Tidligere var det hovedsageligt hunde af kamphunderacer der blev brugt som våben, men nu er det blevet helt almindeligt med helt andre racer, for eksempel rottweiler, eller med krydsninger mellem for eksempel kamphunde- og vagthunderacer.

Grunden til, at hunde bruges som våben, kan ikke forklares på anden måde end, at der findes mennesker som har til hensigt at udnytte sine hunde på en kriminel måde. Selvfølgelig har den enkelte hunds størrelse og mentale egenskaber betydning for hvor farlig den bliver i hænderne på en sådan ejer, men selv disse faktorer må i disse situationer anses for at være af underordnet betydning.⁷

5.2.2. Kamphunde og hunde af kamphunderace

⁶ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 40-41.

⁷ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 42.

En stor del af debatten vedrørende farlige hunde fokuserer på de så kaldte kamphunde i almindelighed og på pitbull i særdeleshed. Det er derfor nødvendigt at beskrive disse typer forholdsvis nøje. Kamphunde beskrives i dette afsnit mens pitbull beskrives i næste afsnit.

Følgende definitioner bliver brugt: En kamphund er en hund, som uanset race, er trænet eller bliver trænet med det formål, at den skal blive fremgangsrig i slagsmål med andre hunde. Med en hund af kamphunderace menes en hund som tilhører en af de racer, til hvilke kamphunde historisk set har tilhørt. Det er for eksempel racerne bullterrier, amerikansk staffordshire terrier, tosa inu, bulldogg, amerikansk pitbullterrier (pitbull) og staffordshire bullterrier.

I løbet af det seneste årti har et fænomen, som vi tidligere har været forskånet for fået fodfæste, nemlig organiserede hundeslagsmål. De hunde som ejes af autoriteterne indenfor denne virksomhed, de rendyrkede kamphunde, udgør sjældent eller aldrig noget problem for almindelige borgere, men er derimod en del af et alvorligt dyrevelfærdsmæssigt problem. De problemer som ses, og som vi kan læse om i aviserne, opstår i stedet blandt personer som har disse autoriteter som forbilleder eller blandt personer som for at forbedre deres image eller for at få et våben anskaffer sig en hund med et rygte om at være farlig. Ofte drejer det sig om en kombination af alt dette. Disse personer anskaffer sig en hund, ofte "pitbull-lignende" og visse af personerne træner sin hund blandt andet ved at holde dem under bevidst manglende opsyn, med den hensigt at hundene på egen hånd skal lære at slås med andre hunde. Andre bruger hundene som våben eller lader dem indgå i træningskampe med andre hunde. Som en følge af denne udvikling, er det rygte som er blevet skabt omkring disse hunde, da de først begyndte at blive omtalt i medierne som "dræberhunde", "tidsindstillede bomber" mv. blevet forstærket yderligere, hvilket har medført at de er blevet endnu mere attraktive og så videre.

Omfanget af den rendyrkede kamphundsvirksomhed er svært at afgrænse da den foregår inden for en sluttet kreds og er dermed svært at spore for politiet. Den generelle holdning blandt politifolk, dyreværnsfolk og andre som har interesseret sig for denne foreteelse er, at omfanget endnu er ret begrænset.

Ifølge to rapporter fra det svenske politi, den ene fra politimyndigheden i Västra Götaland (U 85-99) og den anden fra politimyndigheden i Stockholms län (rapport 25:1999), karakteriseres den gruppe af uegnede hundeejere som forårsager problemer ved at bruge hundene i forbindelse med trusler, røveri, mishandling og ved at lade hundene skade andre hunde, ved at ejerne ofte er tungt kriminelt belastede yngre mænd. Et flertal af boligsekskaberne bekræfter dette. I bund og grund er det med andre ord et socialt problem. Geografisk er problemerne med hunde af kamphunderace frem for alt koncentreret til socialt udsatte områder i storbyregionerne.

Problemet med hunde af kamphunderace opstod i første halvdel af 1990'erne og eskalerede i løbet af årtiet.

Hunde af kamphunderace kan i sig selv ikke udpeges som specielt farlige. Næsten samtlige interesseorganisationer, myndigheder, hundeeksperter og privatpersoner som Hundansvarsutredningen har været i kontakt med, mener at det rygte hunde af kamphunderace, frem for alt pitbull, har fået, i stedet skyldes at de har tiltrukket sig uegnede ejere.

En almindelig måde at eksemplificere på, at det ikke er hundene i sig selv, som er farlige, er ved at henvise til Schæferhunden: For 20 år siden havde denne race rygte for at være virkelig farlig. I dag er det meget få som holder fast i denne påstand. Dette skyldes ikke at racen har ændret sig, men på at de uegnede hundeejere som for 20 år siden anskaffede sig en Schæfer og satte en skræk i deres omgivelser, i dag ikke holder racen i samme udstrækning. I denne sammenhæng er det også vigtigt at påpege, at præcis som det ikke var alle schæferejere for 20 år siden som var uegnede, er det heller ikke alle ejere af hunde af kamphunderace som er uegnede i dag.

Afslutningsvis kan det være på sin plads at udrede begrebet kamphunde og egenskaben kamplyst. Ordet kamp i kamphund sigter på at hundene kæmper mod hinanden. Det faktum at hunde som bruges i organiserede hundeslagsmål kaldes kamphunde har medført at egenskaben kamplyst er kommet til at blive opfattet som noget negativt. Egenskaben kamplyst kan deles ind i social kamplyst og jagtkamplyst. En hunds sociale kamplyst er, enkelt udtrykt, en måde hvorpå hvor gerne hunden uden indslag af aggressivitet stiller op til leg af en eller anden slags og hvor gerne den engagerer sig i denne leg. Jagtkamplysten beskriver, forenklet udtrykt, hundens interesse for at løbe efter og gribe et lille bytte (det vil sige et mål af en slags, for eksempel en klud) og efterfølgende engagere sig i dette bytte. Alle hunde har disse egenskaber, og i mange sammenhænge vil man have hunde med en ganske stor kamplyst. For eksempel når man træner en narkotikahund er kamplysten en meget vigtig egenskab som træneren bruger for at motivere hunden til at søge. At en hund har stor kamplyst er altså ikke noget negativt i sig selv.⁸

5.2.3. Pitbull

Nutidens pitbull har udviklet sig fra de hunde af "bulldogg-type" som i århundreder har levet i Europa. Disse hunde blev oprindeligt brugt i forbindelse med jagt (catch dogs) og ved beskyttelse af hjemmet. Det man drog nytte af var hundens evne til at bide sig fast og holde sit greb for på den måde at kontrollere byttet. Hanekampe blev med tiden en folkesport som dog blev forbudt i England i 1835. Hanekamp blev erstattet af andre "konkurrencer" mellem hunde og andre dyr. Med tiden blev organiserede slagsmål mellem hunde mest populært, men stille og roligt blev selv disse forbudte i England. Hundetypen blev fortsat avlet ud fra nødvendige egenskaber, og i 1936 blev den

⁸ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 42-45.

registreret af The Kennel Club i England som staffordshire bullterrier. I USA derimod, hvor denne hundetype var kommet til sammen med engelske og irske immigranter i løbet af 1800-tallet, blev organiserede hundekampe forbudt langt senere end i England. I 1898 blev hunden godkendt som american pitbullterrier (pitbull) af United Kennel Club (UKC) i Amerika, og man fortsatte med at avle hunde med gode hundekampsegenskaber som det fremmeste mål for avlen. I 1936 registrerede American Kennel Club (AKC) pitbull som staffordshire terrier, og denne gren blev først og fremmest avlet med udstillingsformål for øje. I 1972 ændrede American Kennel Club navnet på staffordshire terrier til american staffordshire terrier (amstaff). Amstaff og pitbull er med andre ord i princippet to varianter af samme race, hvilket indebærer, at det er meget svært selv for eksperter at skelne dem fra hinanden.

Omkring pitbullens mentale egenskaber, hvor "farligheden" ofte er i fokus, hævder fortalere for racen ofte at hunden i sig selv ikke er farlig for mennesker, men at det er ejeren som gør den farlig. Det vil sige at det angiveligt er et ejerproblem, ikke et hunde- eller raceproblem. Dette er noget som de fleste indsatte bedømmere er enige i. Erfarne mentalbeskrivere som har testet et antal pitbull anfører for eksempel at disse hunde i almindelighed er meget stabile og søde.

Alle hunde har visse racespecifikke egenskaber. Pitbull forbindes ofte med begrebet "gameness", som betyder noget i retning af "formår ikke at give op, uanset hvor dårlige oddsene er". Hos pitbul-len har man i avlen stærkt præmierede hunde med meget gameness. Dette er en egenskab som kan være både god og dårlig afhængig af situationen. Hos alle arbejdende hunde er det at foretrække at have en hund med stor grad af gameness frem for en med lille grad. Begrebet bruges ikke blandt de "venlige" arbejdende hunde til at beskrive denne egenskab. Hvis en hund med høj grad af gameness bruges i mindre egnede sammenhænge, for eksempel hundeslagsmål, indebærer det at hunden for-mår at forårsage mere skade end en hund med en lav grad af gameness. Endvidere synes pitbull at skille sig ud fra andre racer ved deres relative ufølsomhed over for smerte. Dette hænger formodentlig delvist sammen med egenskaben gameness ("det gør bestemt ondt, men det er jeg ligeglad med") men man kan også forestille sig andre bidragende årsager, for eksempel kraftig endorfin ud-løsning i hidsige situationer, noget som skulle have en bedøvende effekt. Visse eksperter mener at der findes en anden egenskab som skulle gøre pitbull speciel, nemlig at deres kommunikationsevne i relation til andre hunde i en vis grad er underudviklet. En meget vigtig funktion for hundens signal system for kommunikation med artsfæller, er at slagsmål skal kunne undgås. Hunden er et flokdyr, og hvis flokken skal kunne fungere effektivt må individerne i flokken være friske og stærke; en høj frekvens af slagsmål med skader til følge, forøger ikke flokkens eller individets overlevelseschan-cer. For at gøre pitbull til en effektiv kamphund skal man derfor gennem selektiv avl have stræbet efter at svagliggøre dens kommunikative formåen, dels gennem at avle på hunde som er mindre modtagelige for andre hundes signaler, dels gennem at avle på hunde som selv et utydelige i deres signaler. Andre eksperter mener at pitbull ikke skiller sig ud i sin kommunikative formåen i sam-menligning med for eksempel de fleste brugsracer.

I modsætning til hvad mange tror, er pitbull i almindelighed ikke specielt aggressiv, det vil sige at den har en ganske lille tilbøjelighed til at blive vred. Dette fremgår dels af traditionelle mentaltundersøgelser, men også når hunden slås med andre hunde; når to pitbull slås er der forbløffende lidt vrede med i billedet. Der er to grunde til at man har villet begrænse pitbullens tendens til at blive vred. Den første er, at en hund som slås i vrede hurtigt bliver udmattet og dermed en nemmere modstander for den anden hund. Den anden kommer sig af den måde på hvilken organiserede hundeslagsmål er sat op: I "piten", det vil sige ringen/fordybningen hvor hundene slås håndteres hundene af en for dem ukendt "handler". For at denne skal kunne afbryde slagsmålet, noget som sker flere gange under en kamp, måtte hundene ikke have nogen tendenser til at bide mennesker. De hunde som viste en sådan tendens blev bortvist og førte dermed ikke disse anlæg videre.

Det vides ikke hvor mange pitbull af ren race der findes i Sverige i dag. Optegnelserne varierer mellem nogle hundrede og et par tusind. Som ren race anses her en hund som er registreret i UKC eller American Dog Breeders Association, som er de stambogsførende organisationer som er størst når det gælder pitbull og anses af entusiastene som mest seriøse. Antallet af "pitbull-lignende" hunde, det vil sige blandede racer hvor pitbull indgår, ansættes ofte til mellem 3000 og 5000, men dette er meget usikre tal. Antallet af amstaff i Sverige anslås af Svenska AmStaff Klubben til rundt regnet 600 styk.⁹

5.2.4. Brugs- og tjenestehunde

Det sker at der bliver stillet spørgsmålstejn ved dele af brugs- og tjenestehundevirksomheden med argumentet om at man skaber farlige hunde. Med en brugshund anses her en hund som trænes i en af konkurrencegrenene spor, søg, beskyttelsesarbejde eller rapport. Med en tjenestehund anses en hund som udfører en form for samfundstjeneste, såsom ledsagerhunde, politihunde, eller ammunitionsøgende hunde. I første omgang er det blandt brugs- og tjenestehunde de beskyttelsestrænede hunde, der sættes spørgsmålstejn ved. En beskyttelsehund er en hund som er trænet til, under kontrollerede former, at angribe mennesker. Eksempler på tjenestehunde med en sådan uddannelse er politi- og vagthunde. Der er forskellige grunde til at man vælger at beskyttelsestræne sin hund.

Blandt tjenestehundene findes yderligere en kategori som bør nævnes, de alenearbejdende hunde. Disse hunde kaldes også vagt- alarm- eller stakithunde. Forskellen på de hunde der sorterer under de respektive benævnelser defineres på forskellig vis af forskellige personer. Til fælles har de dog, at der er tale om hunde som arbejder uden fører ved at bevogte et område. Det er usædvanligt at privatpersoner holder hunde som primært er vagthunde. Der eksisterer visse problemer med de alenearbejdende hunde (det vil sige vagt-, alarm- eller stakithunde). I en skrivelse til det svenske Jordbruksdepartementet fra et firma, som udlejer alarmhunde til andre firmaer, peges på en række problemer i branchen med alenearbejdende hunde. Blandt andet hævdes det, at mange aktører bedriver

⁹ Betränkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 45-47.

sin virksomhed uden at betale skat og at flere desuden er kriminelt belastede. Endvidere, mener man, har hundene det ofte dårligt og behandles på en måde som gør dem så farlige at de kan betragtes som en risiko mod samfundet. Som en løsning på dette problem efterlyser man at denne form for virksomhed skal kræve tilladelse. Baggrunden for de problemer som beskrives er at autoriserede bevogtningsfirmaer ikke må benytte sig af denne type hunde. Dette kombineret med at brugen af alenearbejdende hunde ikke bedømmes at falde inden for rammen for bevogtningsvirksomhed, har indebåret en markant åbning for aktører som specialiserer sig i at leje sådanne hunde ud. Denne branche er stort set blottet for regulerende specialbestemmelser, hvilket har indebåret at der skabes plads til useriøse udlejere af vagthunde.¹⁰

5.2.5. Selskabshunde

Blandt de helt almindelige selskabshunde findes uden tvivl de fleste angreb af hunde på mennesker eller andre dyr. Optegnelserne viser at det næsten altid er hundeejeren selv, dennes familie eller en bekendt til ejeren, der bliver bidt. Dette er antageligvis forklaringen på at selskabshunde almindeligvis ikke opfattes som farlige; eftersom det ofte er hundeejeren selv som bliver bidt, oplever han eller hun at problemet kan kontrolleres og håndteres. Det de fleste oplever som skræmmende er risikoen for at blive angrebet uprovokeret af en ukendt hund. En anden grund til at selskabshunde ikke opleves som et problem i denne henseende er selvfølgelig at risikoen for at en selskabshund vil angribe nogen, generelt er betydeligt mindre end at en hund som bruges som våben vil gøre det. At selskabshunde står for de fleste bid beror på at næsten alle hunde hører til denne gruppe.

Årsagerne til at "almindelige hunde" nogen gange angriber og skader mennesker eller andre dyr kan være stort set hvad som helst. Ikke mindst er rent uheld ganske almindeligt. At det sker, er desuden noget vi aldrig vil slippe helt for. Forskellige hundeorganisationer og personer som arbejder med problemhunde peger dog ofte på et antal årsager som synes at have større betydning end andre. Det som almindeligvis anføres som den vigtigste grund, er at mange hundeejere mangler tilstrækkelig viden om hunde og hundehold. Det gælder alt fra hvilken type hund passer bedst til lige præcis den hundeejers livssituation til hvilket miljø man skal kunne tilbyde hunden, eller hvordan man skal opfostre hunde for at den kan fungere godt i samfundet. Mange hundeejere mangler med andre ord de rette forudsætninger for at kunne tilbyde sine hunde et godt liv, noget som kan få forskellig problemadfærd til følge. En anden grund til at der kan opstå problemer angives at være, at visse avlere ikke tager ansvar. Det kan dreje sig om, at man anvender uegnede hunde i avlen, at man ikke socialiserer hvalpene tilstrækkeligt eller at man ikke er tilstrækkelig omsorgsfuld i valget af hvilke mennesker man sælger hvalpene til.¹¹

5.2.6. Hunde som holdes ekstremt dårligt

¹⁰ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 47-48.

¹¹ Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 49.

Der findes også en gruppe hundeejere som ikke har kriminelle hensigter med sine hunde, men som heller ikke kan henføres til de almindelige selskabshundeejere, som af forskellige årsager ikke kan klare at holde sine hunde på en acceptabel måde. Eftersom der findes så gennemgående mangler ved disse hundeejeres opsyn med sine hunde, kaldes denne situation for ekstremt dårligt hundehold. Gruppen er meget svær at afgrænse, både når det gælder hvem den omfatter samt årsager. Ofte, men ikke altid, synes der at finde forskellige typer af misbrug, kriminalitet og/eller psykisk sygdom sted i baggrunden. De hunde, som lever i disse miljøer er ofte at betragte som farlige, dels hvor opsynet ofte er yderst mangelfuldt, dels hvor de gennem det miljø de er tvunget til at leve i ofte udvikler forskellige frygt- og aggressivitetsmønstre som kan gøre dem meget ubehagelige at håndtere, frem for alt for udenforstående. Sådanne hundes livssituation indebærer med andre ord et klart dyrevelfærdsmæssigt problem.

Det er ofte svært for myndighederne at gribe ind over for de situationer hvor hunde opleves som farlige men ingen tydelig begivenhed er indtruffet. Denne type hunde og hundeejere tillades derfor ofte gennem lang tid at holde til i for eksempel et beboelsesområde til bestandig rædsel for alle andre som "ved" hvad der før eller senere vil ske, nemlig at hunden angriber og skader nogen.¹²

5.2.7. Sammenfatning

Farlige konstellationer af hunde og hundeejere ser ud på meget forskellig vis og har forskellige årsager. For at det kan blive muligt at løse de problemer med farlige hunde/hundeejere som eksisterer, er det vigtigt at de tiltag som tages rammer rigtigt. For at tage de rigtige beslutninger skal man vide hvad man skal sigte imod. Det ville blive uhåndterbart hvis man forsøgte at lave bestemmelser for hver og et af de forskellige problemfelter som er beskrevet i det foregående. Specielt da der uden tvivl findes mange flere varianter af farlige hunde/hundeejere end disse som her er peget på. Jeg vil derfor pege på tre grupper som kræver dels gensidige og dels forskellige handlingsskaber. I den første gruppe indgår hunde som af sine ejere anvendes til kriminelle formål. Her henhører, uanset race, kamphunde og hunde som bruges som våben. I den anden gruppe indgår de hunde som af sine ejere holdes under ekstremt dårligt opsyn. Her henhører alle sådanne hunde, være sig hunde af kamphunderace eller hunde af andre racer. I den tredje gruppe indgår de hunde som af sine ejere holdes under svigtende opsyn. Her henhører alle hunde som forvolder skade eller som er i stor risiko for at gøre det, men som ikke kan placeres i en af de to første grupper.

De fleste hundebid forårsages af hunde som tilhører den tredje gruppe. Alligevel anser jeg, som tidligere antydnet, at de to første grupper er mest påtrængende at tage sig af. Det er i stor udstrækning disse grupper som ligger bag mange menneskers frygt for hunde. Det er også disse grupper som ødelægger mest for de hundeejere som lider under at visse racer eller, i forlængelse, hunde i al almindelighed, får et ufortjent dårligt rygte. Afslutningsvis er det, per definition, i disse grupper de

¹² Betänkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 50.

alvorligste misforhold findes, noget som i mange af de enkelte tilfælde medfører de alvorligste skader på de mennesker eller dyr som bliver overfaldet og den største lidelse for hundene selv.¹³

Ifølge Dansk Kennel Klub findes der ca. 20.000 hunde i Danmark, der i pressen og den offentlige debat ofte er blevet betegnet som "kamp- eller muskelhunde". Dansk Hunderogister har ligeledes gennem de sidste 5 år registreret en stigning i antallet af nogle af de hunderacer, der fra naturens hånd siges at have en lidt "kortere lunte" end andre hunde, og hvor måden hunden avles og opdrættes på, og måden den efterfølgende håndteres på af besidderen, er afgørende for, om hunden bliver aggressiv og virker truende eller måske ender med at gå til angreb på andre dyr eller mennesker.

Hvad er en farlig hund?

5.2. Antallet af skader mv.

5.2.1. Personskader

Statens Institut for Folkesundheds register over ulykker (ulykkesregisteret) har siden 1990 indsamlet detaljerede oplysninger vedrørende alle typer af ulykker. Registerets data kan bl.a. benyttes til at beskrive ulykkesmønstre og ulykkesårsager. Ulykkesregisteret indsamler skadestuedata fra fire sygehuse i Danmark: Glostrup, Frederikssund, Randers og Esbjerg. Befolkningsudsnittet i disse sygehuses optageområder er ifølge Statens Institut for Folkesundhed repræsentativt for hele landet med hensyn til køn og alder, og dækker ca. 12 pct. af den danske befolkning.

Ulykkesregisteret indeholder bl.a. statistik over hændelser, hvor tilskadekomne har været i kontakt med dyr, f.eks. hund der har bidt, hest der har sparket eller trampet, insekt der har stukket mv. Registeret omfatter endvidere voldshandlinger, hvor den tilsigtede skade er sket ved brug af fysisk kraft i ubevæbnet kontakt med en anden person, f.eks. korporlig vold, slagsmål mv. Vold ved brug af kontakt med dyr, f.eks. ved at pudse en hund på en person, tilhører endvidere denne kategori. Voldshandlinger, hvor den tilsigtede skade er sket ved at forårsage kontakt eller sammenstød mellem skadesramte og dyr, herunder angreb fra en hund, og selvskadehandlinger foretaget ved at udsætte sig selv for skadelig kontakt med dyr, f.eks. hundebid er også omfattet af registeret. [Hanne Møller vender tilbage med statistik mv, inden den 4. september 2009]

Hver gang en person har været i kontakt med det danske sygehusvæsen - for eksempel i forbindelse med undersøgelse eller behandling - registreres en række oplysninger i Landspatientregisteret. Oplysningerne registreres i forbindelse med indlæggelser, ambulante besøg og besøg på skadestue.

¹³ Betænkande av hundansvarsutredningen SOU 2003:46, side 50-51.

Landspatientregisteret indeholder bl.a. oplysninger om skader forvoldt i forbindelse med [vender tilbage med præcis tekst på indberetningskoden] dog ingen data om personskade forvoldt af hunde.

Når en person dør i Danmark, foretager en læge ligsyn. Lægen udfylder en dødsattest, som indeholder en række oplysninger i forbindelse med dødsfaldet, herunder dødsårsagen og døds måden. Det er disse oplysninger der danner basis for Sundhedsstyrelsens dødsårsagsregister. Dødsårsagsregisteret går i sin nuværende form tilbage til 1973 og er til og med 2006.

Det fremgår af dødsårsagsregisteret, at der i perioden fra 1994 til 1999 døde 0,5 personer pr. år som følge af hundebid. [Jakob Munk Markussen 72 22 77 06 – tilbage den 13. juli]

§ 2.2. Skader på andre dyr

Den Danske Dyrlægeforening har undersøgt udviklingen i antallet af hunde og andre dyr, der er kommet til skade på grund af andre hunde. Oplysninger fra dyrlægerne (Pernille) og de hundesagkyndige (Pernilles skemaer)

§ 2.3. Anmeldelse af skader til forsikringselskaberne

Ifølge Forsikring og Pension anmeldes der årligt ca. 12.000 hundesager til forsikringsselskaberne. Tallet har været stabilt i de senere år. Antallet af hundesager omfatter både skader forvoldt af ansvarsforsikrede hunde og hunde, der ikke er ansvarsforsikrede. Ved tegning af den lovpligtig ansvarsforsikring til hunde, jf. nærmere herom under pkt. X, registreres hundens race ikke, med mindre der samtidig tegnes en sygeforsikring.

Erstatning for skader forvoldt af hunde, der ikke er ansvarsforsikrede, udbetales af en pulje, jf. § 4 i bekendtgørelse nr. 485 af 25. september 1984, hvoraf det bl.a. fremgår, at foreningen af forsikringsselskaber til overtagelse af lovpligtige ansvarsforsikringer for hunde har påtaget sig forpligtelse til at erstatte skader, der må antages forvoldt af ukendt hund, og til - mod regres over for den ansvarlige - at udrede erstatningsydelsen i tilfælde, hvor skade er forvoldt af en hund, for hvilken forsikring ikke er tegnet, eller for hvilken forsikring vel er tegnet, men ophævet af selskabet eller ikke holdt i kraft.

Antallet af sager, hvor den skadevoldende hund enten er ukendt eller ikke ansvarsforsikret, er ifølge Forsikring og Pension stigende. Der blev udbetalt erstatning fra puljen i ca. 220 sager i 2008 og antallet af sager i 2009 er på nuværende tidspunkt (inkl. maj måned – opdateres senere på året) 92 sager, hvoraf den skadevoldende hund er en såkaldt kamphund i ca. 30 af disse sager. Tilsvarende var den skadevoldende hund ifølge Forsikring og Pension en såkaldt kamphund i ca. en tredjedel af sagerne fra 2008. Oplysningerne om hundenes race stammer enten fra skadesanmeldelsen til forsik-

ringsselskabet – dvs. ved at skadelidte f.eks. har oplyst, at der var tale om en "kamphundslignende race" – eller fremgår af en politirapport, der er optaget i forbindelse med skadens indtræffelse. I halvdelen af sagerne forsvinder den skadevoldende hund. Forsikringsselskaberne er derfor nødt til at lægge oplysningerne uprøvede til grund.

Kapitel 6. Generelle overvejelser om lovregulering mv.

[...]

Kapitel 7. Udvalgets overvejelser

7.1. Race- og typebestemt regulering

[...]

7.2. Udvidelse af politiets muligheder for at gribe ind over for farlige hunde

[...]

7.3. Andre tiltag

[...]

Kapitel 8. Udvalgets lovdkast med bemærkninger

[...]

Bilag